

Jobb för rättvisa

Socialdemokraternas och Vänsterpartiets
budget för Örebro kommun 2010

Jobb för rättvisa!

*"Du är inte bara där dina skor står
utan också där dina drömmar finns."*

Ivar Lo Johansson

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill att Örebro går in i det nya decenniet med en annan politik än den som förs idag. Den utveckling Örebro haft de senaste åren behöver inte vara den utveckling Örebro tar de kommande åren. Örebro kan mer!

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i Örebro har under de tre senaste åren utvecklat ett tätt samarbete där vi lyssnat på örebroarnas åsikter. Denna budget innehåller politiska satsningar och visioner som syftar till att skapa ett Örebro med jobben och rättvisa i fokus. Vi kallar vår budget "Jobb för rättvisa" och med det vill vi peka på att vi dels vill jobba för rättvisa, men också det rättvisa i att fler får ett jobb i Örebro.

Den höga arbetslösheten i kommunen, speciellt den som drabbat Örebros unga, är den främsta utmaningen vi vill möta. Redan 1996 slog Folkhälsoinstitutet fast att arbetslösheten är det största hotet mot folkhälsan i Sverige. Att minska arbetslösheten och skapa fler jobb är inte bara nödvändigt för individens skull utan för hela samhällets. Den höga ungdomsarbetslösheten innebär att vår framtidskraft försummas. Vår budget innehåller därför kraftfulla satsningar som syftar till att skapa fler jobb i Örebro och att de som står utanför arbetsmarknaden ska komma in i den.

Med vår budget lägger vi också satsningar på en bättre välfärd för örebroarna. Förbättringar i förskola och skola och ökad trygghet för Örebros äldre är satsningar som många örebroare hör av sig till oss och efterlyser. Målet för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet är att en kraftigt sänkt arbetslöshet leder till ökade skatteintäkter som kan användas till att utveckla välfärden.

Regeringens oansvariga politik, där de stora skattesänkningarna för rika har gjorts permanenta men ökat stöd till kommunerna gjordes tillfälligt, gör att Örebro kommun de kommande åren har ett stort sparbehov. Det innebär att vår budget också innehåller krav på kostnadsreduceringar, men vi hoppas kunna genomföra dem på det för örebroarna minst jobbiga sättet. Bland annat har vi länge påtalat behovet av mindre konsultkostnader, minskad politisk administration och att vårdnadsbidraget tas bort.

Vi lägger fram vår budget som ett samlat motförslag till högerpolitiken i Örebro kommun. Den budget som majoriteten har presenterat löser inte de problem som Örebro kommun står inför. Vår förhoppning är att detta dokument kan ligga till grund för många diskussioner under 2010 och att det också blir en vägledning till vilken politik örebroarna kan välja i valet 2010.

Örebro, oktober 2010

Lena Baastad
Kommunalråd (S)

Murad Artin
Kommunalråd (V)

Jonas Karlsson
Kommunalråd (S)

Carina Dahl
Kommunalråd (S)

INNEHÅLL

1	Ett hållbart Örebro	5
1.1	Våra förslag för 2010	5
1.2	Omfördelning av medel för satsningar på jobb och välfärd	6
1.2.1	Omfördelning av medel	6
1.2.2	Förstärkta satsningar i jobb och välfärd.....	7
1.2.3	Medel ur tillfälligt budgetutrymme.....	7
1.3	Långsiktighet i ekonomin för välfärdens skull	7
1.3.4	Tabell över besparingar och långsiktighet	8
2	Ett demokratiskt och utvecklingsinriktat Örebro	9
2.1	Ett Örebro för alla	9
2.2	Medborgarnas Örebro	9
2.3	Engagerade medarbetare för en bättre välfärd.....	9
2.4	En aktiv och öppen opposition.....	10
2.5	En sluten kommunledning	10
3	Offensiv satsning ger fler vägar in i jobb	11
3.1	Jobb till tusen 2.0 – från första dagen av arbetslöshet	11
3.1.1	Fler jobb tillsammans med lokala näringslivet – jobb åt alla under 25 .	11
3.1.2	Sommarjobb till alla ungdomar	12
3.1.3	Etableringsjobb och aktiv jobbmatchning	12
3.1.4	Gröna jobb - återbrukscentral	12
3.1.5	Trainee i kommunal regi.....	13
3.1.6	Erbjud klimatrådgivning åt örebroarna.....	13
3.1.7	Kulturjobb - Strömsborg	13
3.1.8	Trainee vid upphandling	14
3.1.9	Bättre studie- och yrkesvägledning för unga	14
3.1.10	Entreprenörskap och arbetslivskunskap i skolan	14
3.2	Stärkt kompetens ger ett starkare näringsliv med fler jobb	14
3.2.1	Starta nya företag.....	15
3.2.2	...och fortsatt att stötta dem.....	15
3.2.3	Ett internationellt entreprenörskapscenter i Örebro.....	15
3.2.4	Generationsväxling av företagare ger nya förutsättningar.....	15
3.2.5	Satsa på kompetensutveckling i företagen.....	16
3.2.6	Yrkestraineer – så hittar vi de dolda jobben.....	16
3.2.7	Yrkesinriktad vuxenutbildning	16
3.2.8	Unga yrkesarbetare till kompletterade studier	16
3.3	Vägen in i arbete	17
3.3.1	Anpassade jobb för en vackrare stad och mer tillgängliga naturmiljöer	17
3.3.2	Välfärdsjobb - Kvalité i vården	17
3.3.3	Satsa på sociala kooperativ och sociala företag för fler i arbete.....	18
3.3.4	Kompetensbedömning (Validering)	18
3.3.5	Förbättrat stöd åt personer med funktionsnedsättning.....	18
3.4	Investera i Örebro för fler jobb och en bättre miljö.....	18
3.4.1	Bättre skollokaler	19
3.4.2	Förbättra och rusta förskolornas lekgårdar	19
3.4.3	Spännande och roliga lekplatser	19

3.4.4	Rusta Örebros stora stadsdelar.....	19
3.4.5	Kommunen kan ta ett större ansvar för bostadsbyggandet.....	19
3.4.6	Investera i ett vackrare Örebro.....	20
3.4.7	En mer tillgänglig stad.....	20
3.4.8	Förstärk kommunens fastighetsunderhåll.....	20
3.4.9	Moderna larm kan förebygga skadegörelse.....	20
	4 Barns och ungdomars kunskap och utveckling.....	21
4.1	Omsorg på barns villkor.....	21
4.1.1	Utveckla förskolan.....	21
4.1.2	Barnomsorg på obekvämt arbetstid.....	21
4.1.3	Satsa på familjecentralerna.....	21
4.2	Kunskapsutveckling i skolan.....	22
4.2.1	Språkets betydelse för barns kunskap - förskolan.....	22
4.2.2	Erbjud organiserad läxhjälp.....	22
4.2.3	Skolor ska samverka – inte konkurrera med varandra.....	22
4.2.4	Fler språk ger mer möjligheter.....	22
4.2.5	Kompetensutveckla personalen i förskola och skola.....	23
4.2.6	Utveckla arbetet med de individuella utvecklingsplanerna.....	23
4.2.7	Förbered elever för en internationell arbetsmarknad.....	23
4.3	Anpassade och trygga miljöer.....	23
4.3.1	Mobbing och kränkning.....	23
4.3.2	Kompetenshöjning kring Internetanvändning hos barn.....	24
4.3.3	Livskunskap för självständighet och folkhälsa.....	24
4.3.4	Bredare sex- och samlevnadsundervisning.....	24
4.4	Aktiv fritid.....	25
4.4.1	Helgöppna fritidsgårdar.....	25
4.4.2	Fritidsgård för ungdomar i gymnasieålder.....	25
4.4.3	Ett program för en mer ungdomsvänlig kommun.....	25
	5 Trygghet i vardagen.....	26
5.1	Ett tryggt liv på äldre dagar.....	26
5.1.1	Utveckla anhörigstödet och erbjud mer öppen dagvårdsverksamhet.....	26
5.1.2	Trygghetsjour – ökad trygghet för äldre och deras barn.....	27
5.1.3	Alla äldre ska kunna välja ett tryggt boende som passar dem.....	27
5.1.4	Måltiden måste vara en upplevelse för alla!.....	27
5.1.5	Minnesmottagning.....	28
5.1.6	Forskning och utveckling inom äldreården.....	28
5.1.7	Utred stödet till äldres aktiviteter.....	28
5.1.8	Äldrevård på de äldres eget språk.....	28
5.2	Att leva med funktionsnedsättning utan hinder.....	29
5.2.1	Gör hela Örebro tillgängligt för alla.....	29
5.2.2	Förbättrat stöd åt personer med funktionsnedsättning.....	29
5.2.3	Fler boenden för personer med funktionsnedsättning.....	29
5.2.4	Ta fram en guide för bättre bemötande av personer med funktionsnedsättning.....	30
5.2.5	Skapa ett Brukarstödscentrum.....	30
5.3	En stad för alla.....	30
5.3.1	Att röra sig tryggt på kvällar och nätter.....	30

5.3.2	Renare stad ökar tryggheten	31
5.3.3	Trafiksäkerhet	31
5.3.4	Trygghetsvandringar för ett säkrare Örebro	31
5.3.5	Tydlig märkning på restauranger	32
5.3.6	Utveckla stödet till Tjejjouren	32
5.3.7	Örebro kan bli den mest hbt-vänliga kommunen i landet.....	32
5.4	Flera chanser i livet.....	32
5.4.1	Se till så att unga brottslingar hamnar rätt	32
5.4.2	Stöd till barn med missbrukande föräldrar	33
5.4.3	Bättre samarbete för drogförebyggande arbete.....	33
5.4.4	Satsa på förebyggande insatser och vård på hemmaplan.....	33
5.4.5	Stöd till våldsutsatta och missbrukande kvinnor	33
5.4.6	Utveckling och uppföljning för människor med dubbeldiagnos	33
5.4.7	Minska hemlösheten i Örebro.....	34
	6 Livskvalitet i ett Örebro som växer.....	35
6.1	Utveckla våra stadsdelar	35
6.1.1	Utveckla ett starkt ÖBO.....	35
6.1.2	Utveckla Väster.....	35
6.2	Kultur och fritid	35
6.2.1	Nytt stadsbibliotek och kulturcenter i centrala Örebro	35
6.2.2	Konst och kultur skapar livskvalitet – 1 procent till konst	36
6.2.3	Fler bänkar att sitta på – och att titta på.....	36
6.2.4	Aktiv fritid och människors engagemang	36
6.2.5	Sätt tak och väggar över isbanan i Vivalla	37
6.2.6	Fräschare omklädningsrum.....	37
6.2.7	Utveckla Kilsbergen	37
6.2.8	En ny spontanidrottsarena varje år.....	37
6.2.9	Lyft hela Idrottshuset.....	37
6.2.10	Orebro.se som en arena för örebroarnas inflytande	37
6.3	Klimat och miljö	38
6.3.1	Mobil återvinningscentral	38
6.3.2	Bättre mat – för miljön och hälsan.....	38
6.3.3	Minska elförbrukningen.....	38
6.3.4	Miljösmart belysning	39
6.3.5	Minska Örebros oljeberoende.....	39
6.3.6	Bättre och mer klimatvänlig värme i kommunens lokaler.....	39
6.3.7	Säkra dricksvattenförsörjningen i Örebro.....	39
6.4	Tillgänglighet.....	39
6.4.1	Enklare att ta sig till och från Örebro	39
6.4.2	Fler parkeringar i city	39
6.4.3	Tryggare och bättre gator.....	40
	7 Omfördelning för jobb och välfärd.....	41
7.1	Pressa konsultpriserna.....	41
7.2	Återgång till 2006 års nivå politisk organisation.....	41
7.3	Kommunstyrelsens budget för oförutsedda utgifter	41
7.4	Avskaffa vårdnadsbidraget	41
	8 Investeringsbudget.....	42

1 Ett hållbart Örebro

Örebro behöver en ny politik som sätter jobb, rättvisa och Örebros utveckling högst på dagordningen. Örebro kommun står inför stora utmaningar. Utanförskapet ökar, allt fler barn klarar inte sin skolgång, och klyftorna mellan fattiga och rika ökar stadigt.

Kommunens ekonomi är mer sårbar än på länge, samtidigt som vi ser att behovet av att möta arbetslösheten, särskilt ungdomsarbetslösheten, är stort. Arbetet för fler jobb i Örebro måste vara kommunens mest prioriterade uppgift de kommande åren. Att människor inte har ett arbete med lön är den största orättvisan i ett samhälle. För den enskilde innebär ofrivillig arbetslöshet ofta en trängre ekonomi. Dessutom är det ett stort resursslöseri för samhället när människors kompetens och engagemang inte tas tillvara.

Vi ser också att det krävs satsningar på våra äldre med ökad kvalitet i vården och på våra barn så att de får en kvalificerad skolgång med goda möjligheter till högre studier och jobb.

I ett hållbart Örebro minskar klyftorna, jämställdheten ökar och det skapas goda förutsättningar för framtiden. I Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till budget för Örebro kommun 2010 finns därför en lång rad tydliga satsningar som ger alla människor förutsättningar att utvecklas, oavsett varifrån man kommer, vem man är eller var man bor. Människor ser många brister i samhället och vi tänker fortsätta arbeta för att komma till rätta med dem. Det krävs att vi hjälps åt och tar gemensamt ansvar för att hela Örebro ska utvecklas.

1.1 Våra förslag för 2010

Vi befinner oss i en situation med mycket hög arbetslöshet, omkring en tredjedel av alla ungdomar är arbetslösa. Inte minst för ungdomar är det förödande att gå länge utan arbete och hela årskullar riskerar att stå utan arbetslivserfarenhet eller kontaktnät in i arbetslivet.

Vi vill samla alla resurser som finns kring arbetslösa ungdomar och skapa arbete, utbildning och andra uppgifter som innebär att man via en fast månadsinkomst kan bli självständig och får möjlighet att skapa sitt vuxenliv. Insatser för att få ungdomar i jobb ska börja från dag ett. Exempel på insatser vi föreslår är:

- Jobb till tusen 2.0
- Sommarjobb till alla unga
- Etableringsjobb
- Välfärdsjobb för ökad kvalitet
- Satsning på entreprenörskap och nya företag

Genom att göra viktiga investeringar i klimat och miljö skapas fler jobb. Att göra det i en lågkonjunktur innebär dessutom att det är billigare att göra det än om man väntar till konjunkturen vänder uppåt.

- Investeringar i klimat och miljö som ger jobb
- Rusta våra skolor
- Mer spännande och roliga lekplatser
- Investera i ett vackrare Örebro
- Rusta Örebros stora stadsdelar
- Investera i en mer tillgänglig stad

Barnens och ungdomarnas kunskap och utvecklingsmöjligheter är en nyckel till framgång. Vi ser ett stort behov av fler förskoleavdelningar och mer personal och ett ökat behov att möta upp en arbetsmarknad som sker på oregelbundna tider. Vi vill hellre lägga resurser på bättre kvalitet och större flexibilitet i förskolan än ett dyrt vårdnadsbidrag för några få. Genom satsningar på bland annat läxhjälp vill vi ge alla barn och unga möjlighet att utvecklas i skolan och i samhället. Ungas fritid måste prioriteras och fritidsgårdarna i Örebro behöver vara öppna även på helgerna.

- Ökad kvalitet och bättre flexibilitet i förskolan
- Läxhjälp
- Helgöppna fritidsgårdar

Alla Örebroare ska kunna leva ett tryggt liv på äldre dar. Kunskapen om att en bostad finns anpassad efter just mina behov ger en trygghet både för den äldre och de anhöriga. Men trygghet handlar även om vardagliga frågor som att det alltid ska finnas någon man kan ringa till med frågor om sin situation.

- Utveckla anhörigstödet och erbjud mer öppen dagvårdsverksamhet
- Trygghetsjour för både äldre och deras barn

1.2 Omfördelning av medel för satsningar på jobb och välfärd

Hittills under mandatperioden har högerkoalitionen kraftigt höjt kostnaderna för den politiska organisationen och för konsultinköp. Vi vill återgå till 2006 års kostnadsnivå på konsultinköp och medel för anställda politiker. Mer pengar än någonsin skvalpar under kommunstyrelsens konto för ofördelade utgifter. Pengar som används för politiska utspel istället för att läggas ut i verksamheternas budgetar och ge långsiktiga och hållbara förutsättningar för förskolor och äldreomsorg. Vi vill omfördela en del av dessa medel för långvariga satsningar på jobb och på välfärd.

1.2.1 Omfördelning av medel

Vårdnadsbidrag	10,0 miljoner
Minskning av politiskt anställda	2,8 miljoner
Minskning av konsultinköp	5,5 miljoner
Minskning av kommunstyrelsens ofördelat	20,0 miljoner
Summa omfördelade medel	38,3 miljoner

1.2.2 Förstärkta satsningar i jobb och välfärd

Sommarjobb till alla unga	7,0 miljoner
Insatser för arbetslösa ungdomar från dag ett	5,0 miljoner
Etableringsjobb, 50 platser för unga	4,0 miljoner
Välfärdsjobb för ökad kvalitet	2,0 miljoner
Stöd till nystartade företag under första åren	0,5 miljoner
Stöd till generationsväxling i företagandet	0,5 miljoner
Internationellt entreprenörskapscenter	0,5 miljoner
Anhörigstöd, dagcentraler och trygghetsjour	2,8 miljoner
Förstärkningar förskola och nattis	10,0 miljoner
Helgöppna fritidsgårdar & äldre ungdomar i Vivalla	3,0 miljoner
Läxhjälp	3,0 miljoner
Summa förstärkta satsningar i jobb och välfärd	38,3 miljoner

1.2.3 Medel ur tillfälligt budgetutrymme

Under 2010 finns ett tillfälligt budgetutrymme på 100 miljoner. Pengar som enligt regeringen inte återkommer 2011. Vi tycker det är viktigt att satsningar som görs ska vara långsiktiga och hållbara över tid. För verksamhetens skull krävs det möjligheter att planera för mer än ett år framåt och vi förutsätter att varje föreslagna satsning prövas i programnämnder och driftsnämnder och har inget annat förslag än fördelningen nedan.

Högerkoalitionens fördelning av "Medel ur tillfälligt budgetutrymme 2010"

Vuxam	27
Social välfärd	33
Barn och utbildning	26
Samhällsbyggnad	5,4

1.3 Långsiktighet i ekonomin för välfärdens skull

Örebroarnas skattepengar ska användas försiktigt för det de är inbetalda för: att utveckla och förbättra välfärden. Verksamheten måste få långsiktiga villkor att arbeta efter. Att gasa ordentligt ena året och tvärbromsa andra är inte bra för kvaliteten i verksamheten.

När vi lämnade över ansvaret till högerkoalitionen lämnade vi också över en ekonomi med nära 300 miljoner kronor i överskott (2006). 2007 var överskottet 250 miljoner. Den goda utvecklingen har dock vänt. En borgerlig regering har sänkt skatterna och frusit statsbidragen till kommunerna och därmed minskat pengarna till kommunen vilket inneburit besparingar i välfärden. Inför valåret har Regeringen kortsiktigt skjutit till extrapengar till kommunerna med ett högre statsbidrag 2010 som inte återkommer 2011. Samtidigt har de stora skattesänkningarna permanentats, vilket sätter Örebro kommun i en svår situation.

På tre år ska kommunens verksamhet skäras ner med 330 miljoner kronor. Det betyder att det saknas pengar till fem procent av kommunens verksamhet. Kommunledningen i Örebro vill helst inte prata om kommunens långsiktiga ekonomiska situation utan försöker under 2010 ge skenet av en kommun med gott om pengar som gör stora nya satsningar. Verkligheten är betydligt beskärare. Med en borgerlig regering måste varenda krona som läggs ut under 2010, sparas in med råge redan året där på. Och samtidigt som majoriteten presenterar sina satsningar talar man tyst om att över hundra miljoner ska sparas redan i år. I praktiken så tar man med ena handen och ger med den andra.

Vi vägrar att se så kortsiktigt på kommunens ekonomi och vi vill inte dölja för väljarna hur den ekonomiska verkligheten ser ut efter valet nästa år. Samtidigt måste vi redovisa att det har stor betydelse vad som händer i valet nästa år. Om det blir en rödgrön regering blir förutsättningarna för kommuner och välfärd fortfarande tuffa men ändå betydligt bättre än om det fortfarande är en borgerlig regering efter nästa år eftersom man lägger mer pengar på välfärd istället för skattesänkningar.

Under den förra mandatperioden när Örebro kommun hade stora överskott avsatte Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet 200 miljoner i en konjunkturbuffert för att kunna använda när tiderna blev tuffare. Vi vill låna pengar ur bufferten för att mjuka upp konjunkturrens effekter i verksamheten och kunna göra genomtänkta och långsiktiga förändringar av verksamheten. Pengarna som lånas betalas också tillbaka. För oss är det dessutom viktigt att göra det under mandatperioden. Vi vill inte agera som nuvarande majoritet och skicka över problemet efter nästa val.

1.3.4 Tabell över besparingar och långsiktighet

	2010	2011	2012	2013	2014
Sparbeting	-101	-170	-59	0	0
Tillfälligt budgetutrymme	100				
Konjunkturbuffert		76	14	-45	-45
Rödgrön regering		35	45	45	45
Budgetnetto ¹	-1	-59	0	0	0

---

¹ Budgetnettot för 2010 går inte att jämföra med sparbeting då siffran i sig innehåller sparbeting och budgetförstärkningar som inte tar ut varandra.

2 Ett demokratiskt och utvecklingsinriktat Örebro

2.1 Ett Örebro för alla

Tillsammans kan vi lösa problem som vi människor inte klarar på egen hand. För Socialdemokraterna och Vänsterpartiet finns inget självändamål i hur stora eller små våra kommunala verksamheter är – kommunens roll och ansvar förändras, och ska utvecklas, över tid. De kommunala verksamheterna ska finnas där behoven finns. När vi fattar beslut om våra gemensamma skattepengar kommer det att vara med ett enda mål för ögonen: att skapa ett hållbart Örebro. Därför ska alla förslag och all verksamhet granskas utifrån om de bidrar till att göra Örebro mer hållbart. Särskilt fokus ska finnas på att minska klyftor, att öka jämställdheten mellan kvinnor och män och att det finns långsiktighet i alla satsningar.

2.2 Medborgarnas Örebro

Demokrati innebär att vi alla har samma ansvar. Att det är på dig och mig det beror, att våra röster väger lika tungt. Vi tror att lösningarna på Örebros utmaningar blir bättre om fler är med och påverkar utvecklingen. Vi tror inte att marknaden och experter vet bäst. Vi tror att Örebroarna tillsammans kan hitta lösningarna som håller. I ett medborgarnas Örebro är marginalisering utanförskap och passivitet demokratins främsta utmaningar.

Vi vill att fler kommunala beslut skickas på breda remisser till örebroarna. Vi vill att Örebro kommuns webbplats utvecklas till ett levande demokratiskt forum.

2.3 Engagerade medarbetare för en bättre välfärd

De som arbetar i våra verksamheter är viktigast för en bra kvalitet i välfärden. Fler heltider inom Örebro kommun ger en högre kvalitet för brukarna. Därför vill vi återinföra heltidsarbete som norm i Örebro kommun: heltid ska vara en rättighet – deltid en möjlighet. Samtidigt vill vi pröva möjligheten till nya arbetstidsmodeller för att kunna genomföra de omorganiseringar heltidsarbete kräver.

Kommunens personal är kreativa och engagerade. Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som tar tillvara och utvecklar kunskap och erfarenheter. Det innebär bland annat satsningar på kompetensutveckling och friskvård. Genom intraprenad och självstyrande grupper kan personalens engagemang tas till vara och verksamheten förbättras för örebroarna.

Människor med olika bakgrund och erfarenhet är en tillgång i arbetslivet. I många av kommunens verksamheter möter man brukare från olika bakgrunder och med olika språk. Det borde vara meriterande att personal är flerspråkiga och/eller har erfarenhet från flera olika kulturer. Vi vill öka mångfalden i Örebro kommun genom att under kommande år anställa större andel kvinnor och män med utländsk bakgrund så att andelen minst motsvarar andelen i befolkningen. Detta förbättrar kvaliteten i den kommunala verksamheten, eftersom det exempelvis ökar möjligheten för barn och unga att få stöd på

sitt hemspråk och för äldre att få vård och service av människor med samma bakgrund som de själva har. Även teckenspråkskompetent personal är viktig att finna i kommunen.

2.4 En aktiv och öppen opposition

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet tänker fortsätta att bedriva en aktiv och konstruktiv oppositionspolitik, på samma sätt som vi har varit drivande i majoritet. Vi kommer att fortsätta jobba för att Örebro ska vara en vacker och attraktiv stad som växer och utvecklas. Vi vill investera i Örebros framtid, för ett Örebro där kvinnor och män tillsammans skapar förutsättningar för ett demokratiskt, jämlikt och solidariskt samhälle.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill att fler örebroare ska vara delaktiga i utvecklingen av vår kommun. Därför prövar vi våra förslag och idéer i så stor öppenhet som möjligt.

2.5 En sluten kommunledning

Den högerkoalition som styr Örebro tar inte sitt ansvar i avgörande frågor. I viktiga frågor för Örebros framtid låter de interna konflikter begrava frågorna. I andra situationer agerar de ogenomtänkt, och förhastade beslut leder till orimliga kostnader och onödiga konflikter.

Samtidigt genomför högerkoalitionen ett antal genomgripande systemskiftesförändringar. De vill sälja ut ÖBO men även annan kommunal verksamhet och de har infört ett dyrt vårdnadsbidrag, trots att en majoritet av örebroarna i valet 2006 röstade på partier som motsatte sig dessa förslag.

Istället för att lösa viktiga problem sluter sig kommunledningen. Istället för att öppet berätta vad de vill göra med Örebro presenteras glättiga utspel för media – utan att varken medborgare eller andra politiker fått information.

Aldrig tidigare har en budgetprocess skötts så sluttet och under så stort hemlighetsmakeri som inför budget 2010. Vi i oppositionen har inte fått samma underlag från förvaltningen och möjligheter som majoriteten har fått. För investeringsbudgeten saknas i princip underlag helt och hållet. Vi har därför valt att presentera en budget och investeringsbudget där vi markerar principiella och ekonomiska skillnader mellan oss och majoriteten.

3 Offensiv satsning ger fler vägar in i jobb

När varslen ökar och köpkraften minskar är det extra viktigt att medvetet skapa förutsättningar för fler vägar in i arbete. Även under en lågkonjunktur har vissa arbetsplatser eller branscher högtryck och svårt att hitta arbetskraft. De som redan tidigare stått lite längre från arbetsmarknaden, exempelvis unga människor och utrikes födda, behöver extra stöd för att inte tappa kontakten med arbetslivet.

Samtidigt är det i kristider som kreativiteten släpps loss och många av framtidens idéer kläcks – det här måste vi ta till vara på! Det kan vi bland annat göra genom att utöka stödet till dem som vill starta egna företag och de som precis har startat upp sin verksamhet.

Vår satsning på jobb innehåller fyra huvudområden: Arbete åt alla ungdomar, ett stärkt näringsliv, särskilda satsningar för de som står extra långt från arbete och investeringar i klimat och miljö som skapar jobb

3.1 *Jobb till tusen 2.0 – från första dagen av arbetslöshet*

Vi befinner oss i en situation med mycket hög arbetslöshet, omkring en tredjedel av alla ungdomar är arbetslösa. Inte minst för ungdomar är det förödande att gå länge utan arbete och hela årskullar riskerar att stå utan arbetslivserfarenhet eller kontaktnät in i arbetslivet. Vi kan inte acceptera ett system där samhället går in med insatser först när unga blivit långtidsarbetslösa. Vi vill att ungdomar ska få stöd för att komma vidare från första dagen av arbetslöshet.

Vi vill samla alla resurser som finns kring arbetslösa ungdomar och skapa arbete, utbildning och andra uppgifter som innebär att man via en fast månadsinkomst kan bli självständig och får möjlighet att skapa sitt vuxenliv.

Vi menar att det är bättre att göra ordentliga satsningar för att få ungdomar i arbete, att det är bättre att betala för arbete än för arbetslöshet. Vi har goda erfarenheter av tidigare satsningar i Örebro där ungdomar fått arbete och lön istället för arbetslöshet.

3.1.1 Fler jobb tillsammans med lokala näringslivet – jobb åt alla under 25

Satsningar som är välkända för örebroarna och som lyckats bra är både Örebromodellen på 80-talet som garanterade jobb för alla upp till 25 år och ”Jobb till tusen” på 90-talet som i samarbete med näringsliv, utbildning och andra skapade över tusen praktikplatser och arbeten till ungdomar. Över hälften av alla ungdomar som deltog fick tillfälliga eller fasta anställningar och för många var det första steget in i ett aktivt arbetsliv. Vi vill göra en satsning på ”Jobb till tusen” och garantera alla under 25 år jobb.

En lyckad satsning kräver en stark vilja att hitta lösningar och förutsätter ett gott samarbete med företagen, media, Arbetsförmedlingen, Örebro Promotion och andra myndigheter och organisationer för att gemensamt få fram tusen nya arbetsplatser för ungdomar. Vi har

tidigare visat att det går och vi vill göra det igen. Vi kan inte vänta på att ungdomar ska räknas som långtidsarbetslösa innan man får möjlighet till sysselsättning, genom en rad olika verktyg och insatser kan ungdomar erbjudas arbete/sysselsättning från dag ett.

3.1.2 Sommarjobb till alla ungdomar

Vi vill att ungdomar ska garanteras sommarjobb, feriepraktik eller sommarskolor. Vi har drivit frågan om sommarjobb länge, nu vill vi gå ett steg ytterligare och garantera ungdomar i årskurs 9 samt första året på gymnasiet sommarjobb. Andra kommuner har redan infört det och det finns goda exempel att lära av. I tider med arbetslöshet minskar tillgången till de vanliga sommarjobben. Vi riskerar att få flera årskullar av ungdomar som aldrig varit i kontakt med arbetslivet och kunnat få nätverk och referenser.

Att ge ungdomar sommarjobb förebygger problem och ger dem bättre ingångar till arbetsmarknaden. Men sommaren kan också användas för att nå skolans måluppfyllelse eller möjlighet att fördjupa sig i ett intressant ämne. Vi vill göra en storsatsning och garantera alla ungdomar sommarjobb, feriepraktik eller sommarskolor!

3.1.3 Etableringsjobb och aktiv jobbmatchning

Det är viktigt att öka anställningsbarheten även för dem som har det lite svårare på arbetsmarknaden. Även de som står längre ifrån arbetsmarknaden kan få jobb genom att arbeta uppsökande gentemot företag och olika branscher (t.ex. handel och logistik) och med en individuell matchning.

Tidigare erfarenheter av satsningar på utvecklingsjobb visar att nästan hälften som erbjuds aktiv jobbmatchning via kommunens coacher har fått arbete och egen försörjning. Vi vill se en fortsatt satsning på etableringsjobb.

3.1.4 Gröna jobb - återbrukscentral

I klimatkrisens spår blir människor allt mer medvetna om värdet av att återprocessa material och att återanvända saker och ting. Idag finns goda möjligheter till sortering av material och förpackningar, liksom till kompostering av matavfall. För detta finns flera återvinningsstationer och ett par stora återvinningscentraler i Örebro. Däremot finns inte motsvarande stationer eller centraler för återbruk av t.ex. möbler.

Många upplever det som ”hemskt” att slänga fullt brukbara och fungerande möbler. Många frågar efter möjligheten att istället ställa dessa på annan plats för uppfräschning och viss lagning för att senare kunna användas igen av någon annan.

Återvinningscentralen i Mellringe skulle på ett enkelt sätt kunna kompletteras med en sådan ”kretsloppscentral” för återbruk av möbler, elektronik och maskiner. Idag äger kommunen marken intill återvinningsstationen i Mellringe. Återbrukscentralen kan skapas och drivas, initialt, som ett projekt för sysselsättning som ger utvecklande arbetsplatser för ungdomar i Örebro kommun tillsammans med en eller flera frivilligorganisationer.

Återbruket kan kompletteras med hantverksverksamhet och återbruksverkstäder som kan laga och tillverka produkter utifrån återvunnet material. Där kan också finnas ett eko-café och en eko-butik för besökare, med information om återvinning och återbruk i ett långsiktigt hållbart samhälle.

3.1.5 Trainee i kommunal regi

Traineeprogrammet är ett utvecklingsprogram för unga och en del av en satsning för att få fler unga tjejer och killar att börja arbeta i kommunen. Det är ett sätt att marknadsföra kommunen som attraktiv arbetsgivare. Att komma som trainee är ett bra sätt att få en bild av vad man arbetar med i kommunen.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) finns det stora behov av nyrekryteringar i den offentliga sektorn inom de närmaste åren, bland annat på grund av pensionsavgångar. Rekryteringsbehovet är stort när det gäller till exempel vårdbiträden och yrkeslärare – men också när det gäller andra yrkesgrupper.

3.1.6 Erbjud klimatrådgivning åt örebroarna

Örebro kommun måste arbeta för ökad kunskap om och med att förändra attityder i miljöfrågorna. Det handlar om att alla måste göra sitt och ta ett eget ansvar om vi ska kunna minska vår klimatpåverkan. Samtidigt går många ungdomar med ett starkt miljöengagemang arbetslösa.

Vi vill att arbetslösa ungdomar erbjuds utbildning, handledning och anställning för att arbeta med klimatrådgivning. Alla örebroare som önskar det ska erbjudas en klimatrådgivning för att lättare kunna ställa om till hållbar lågenergi- och ekologisk konsumtion. Arbetet bör ske i samverkan med studieförbunden och rådgivningen bör även arbeta uppsökande där människor är.

3.1.7 Kulturjobb - Strömsborg

I en utveckling av Å-staden uppströms Svartån för att öka Örebros attraktivitet som turiststad, och som populärt utflyktsmål för Örebroarna, kan Strömsborg åter bli sommarrestaurang/café.

I en första fas kan utvecklingen ske som ett arbetsmarknadsprojekt och byggutbildningsprojekt. Byggnaden, som är q-märkt, behöver en varsam renovering och lämpar sig som utbildningsprojekt i gamla tekniker, för byggnadssnickare t.ex. Eftersom byggnaden sjunkit behöver också grunden åtgärdas.

Till caféet hör också två byggrätter. Det betyder att det är möjligt att bygga nytt kök i anslutning till Strömsborg. Efter renovering kan byggnaden drivas som sommarcafé/restaurang som en del av Å-staden. Utflyktsmålet kan också kompletteras med båtturen från exempelvis Hagaparken och Teaterplan.

3.1.8 Trainee vid upphandling

Vi föreslår nya riktlinjer vid kommunens upphandlingar som ställer krav på företagens sociala ansvar vid upphandlingar. Särskilda villkor utifrån social hänsyn ska kunna ställas vid kommunens upphandlingar av vissa tjänster och entreprenader och ge unga örebroare möjlighet till traineeanställning i de upphandlade företagen. Kommunen ska ge företagen stöd vid rekrytering, erbjuder handledning och möjlighet att marknadsföra sitt arbete med socialt ansvarstagande för en hållbar utveckling.

Unga tjejer och killar mellan 16-24 år som saknar arbete och fullföljda gymnasiestudier ska erbjudas traineeanställning i de upphandlade företagen. En särskild modell som inbegriper hela processen från identifiering av ungdomar, vägledning, utbildning för arbetsliv, prova-på, validering av yrkeskompetens och handledning till företagen utgör grunden i förslaget.

3.1.9 Bättre studie- och yrkesvägledning för unga

De val unga gör i form av studier och yrkesliv styrs i hög grad av faktorer som kön och bakgrund. Här måste förskola och skola bli bättre på att erbjuda vidgade vyer för barn och unga angående deras framtida yrkesliv.

Ett viktigt led i detta arbete är en aktiv studie- och yrkesvägledning i hela grundskolan. Arbetet med vägledningsfrågor måste bli bättre och i större utsträckning samverka mellan såväl olika skolformer, näringsliv som omgivande samhälle, exempelvis genom ett närmare samarbete kring praktik, studiebesök och seminarier. En god studie- och yrkesvägledning kan dessutom minska de höga kostnaderna för omval i gymnasiet och innebära att fler unga har egen försörjning efter avslutade studier.

3.1.10 Entreprenörskap och arbetslivskunskap i skolan

I gymnasiet ska eleverna få chansen att prova på företagsamhet och få kunskap om vad det innebär att vara företagare. Skolans samarbete med STARTcentrum och Ung Företagsamhet ska öka.

Men entreprenörskap handlar inte bara om att starta företag. Entreprenörskap handlar om att ta initiativ och skolan ska förbereda unga på ett arbetsliv som förutsätter att alla medarbetare bidrar med sina kunskaper och erfarenheter för att utveckla arbetssätt och ta egna initiativ.

Unga tjejer och killar ska även få kunskap om vad arbetslivet erbjuder och kräver av dem och därför bör skolans samarbete med de fackliga organisationerna utvecklas.

3.2 Stärkt kompetens ger ett starkare näringsliv med fler jobb

I högkonjunktur har företagen inte tid med kompetensutveckling och i lågkonjunktur har de inte råd. Samtidigt är behoven av kompetensutveckling stora. Teknikutveckling och handel över hela världen är några orsaker till ökade krav på kompetens inom alla sektorer i arbetslivet. När många förlorar jobben är det extra viktigt att rusta oss för framtiden.

Många av dem som nu varslas skulle behöva kompetensbedömas (valideras) och få möjlighet att komplettera sina kunskaper så att de kan gå vidare i högre studier eller bygga på något extra. Här tror vi att kommunen via Cityakademin och komvux kan göra en viktig insats. Vi vill att Örebro kommun bidrar till att stödja de kompetensutvecklingsinsatser som behövs så att företag och kvinnor och män i Örebro kommun står väl rustade när konjunkturen vänder.

3.2.1 Starta nya företag...

I kristider frigörs många kreativa idéer. Människor som kanske gått med en tanke länge står nu utan arbete. Det är viktigt både idag och inför framtiden att kvinnor och mäns kreativitet och vilja att utveckla idéer tas till vara. Stödet till de örebroare som vill starta nya företag är inte tillräckligt, därför vill vi förstärka STARTcentrums möjligheter att ge råd och stöd för att starta nya företag.

3.2.2 ...och fortsatt att stötta dem

Stödet till de kvinnor och män som vill starta ett nytt företag måste öka men vi behöver också se till att de som kommit igång med sitt företag har möjlighet till fortsatt stöd en tid. Genom att stödja nystartade företag under de första åren ökar vi möjligheten att företagen överlever och minskar tröskeln till att starta företag. Det finns redan idag ett färdigt projekt framtaget i samarbete med STARTcentrum för att stödja nystartade företag.

3.2.3 Ett internationellt entreprenörskapscenter i Örebro

I Örebro finns stor kunskap om entreprenörskap och det utvecklas hela tiden nya metoder och projekt kring att utveckla och stödja entreprenörskap. Vi är redan i framkant i landet och är även omtalade i Europa. Vi vill ta ett ytterligare kliv för att sätta Örebro på kartan som ett center för entreprenörskap och att initiativ tas för att bygga upp ett internationellt entreprenörskapscenter i Örebro där arrangemang som Emax kan fungera som inspirationskälla.

3.2.4 Generationsväxling av företagare ger nya förutsättningar

De små företagen är viktiga för Sveriges ekonomi och för sysselsättningen. De små- och medelstora företagen står för en stor del av tillväxten i Sverige. De är viktiga för att förnya näringslivet och trygga vår framtida ekonomi och sysselsättning. Små företag kan ge många nya jobb och de kan lättare vara flexibla och möta nya krav än stora företag. Ju fler småföretag det finns ju mer ökar möjligheten att nya storföretag kan utvecklas ur dem. Alla har vi varit små - även Volvo och IKEA.

Inom de närmaste åren kommer en stor andel av svenska företagare att pensioneras, en fjärdedel av fåmansföretagarna är 60 år eller äldre. Särskilt inom områden som bygg, skog och handel är andelen äldre hög och läget är detsamma för både kvinnor och män. Det är viktigt att satsa på unga som vill bli egenföretagare och det finns många positiva effekter med att ta över ett redan befintligt företag.

3.2.5 Satsa på kompetensutveckling i företagen

Inom ramen för Cityakademins verksamhet hjälper Örebro kommun företag som vill satsa på att kompetensutveckla egen personal och som annars riskerar att förlora sitt jobb. Genom EU-medel kan företagen få kompetenssatsningar finansierade fullt ut men de har svårt att på egen hand sätta upp projekt och söka medel för detta. Genom kommunens hjälp finns idag ett hundratal företag med i olika kompetensutvecklingsprojekt och många fler står på kö.

Genom att öka Cityakademins möjligheter att hjälpa dessa företag skulle många fler kvinnor och män som riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden istället få möjlighet till kompetensutveckling.

3.2.6 Yrkestraineer – så hittar vi de dolda jobben

Inom ramen för Cityakademins verksamhet har Örebro kommun i samarbete med företagen och arbetsförmedlingen redan utvecklat en framgångsrik metod för att hitta de ”dolda jobben” och därmed skapat arbetstillfällen för ett antal örebroare. Arbetet sker tillsammans med små företag som det går väldigt bra för och som inte är så konjunkturkänsliga. Det arbete som Cityakademien gjort är en viktig verksamhet som måste få fortsätta och vidareutvecklas och därför vill vi avsätta resurser till detta.

3.2.7 Yrkesinriktad vuxenutbildning

Det är bara några månader sedan som industrin skrek efter utbildad arbetskraft och man kan anta att efterfrågan återigen kommer att öka när den globala ekonomiska krisen lagt sig. Då gäller det att vi har använt tiden på ett bra sätt.

Staten har annonserat att de kommer att utöka platserna på ”yrkesvux” och det är hög tid att Örebro kommun sätter igång ett arbete tillsammans med branscherna för att utforma så bra yrkesvuxenutbildningar som möjligt. Vi behöver komma igång med rätt utbildningar så snart som möjligt.

3.2.8 Unga yrkesarbetare till kompletterade studier

Idag varslas även unga från sina arbeten. Många av dessa tjejer och killar har inte slutfört sin gymnasieutbildning och har svårt att ta sig vidare till högre studier. Eftersom bland annat industrin alldeles nyligen starkt efterfrågade högre utbildad arbetskraft så vore det en bra framtidsinvestering att satsa på ungas kompetens under en lågkonjunktur.

Vi vill avsätta resurser för att arbeta med uppsökande verksamhet för att nå unga yrkesarbetande utan avslutade gymnasiestudier. Förutsättningen för ett bra arbete med den gruppen är också att regeringen ökar resurserna till komvux.

3.3 Vägen in i arbete

För en del är vägen till den reguljära arbetsmarknaden längre. Det kan handla om så skiftande orsaker som att man inte har en komplett gymnasieutbildning eller att man har en funktionsnedsättning. Många människor har erfarenheter från tidigare arbete utan att ha en formell utbildning. För en del skulle det räcka att få sina tidigare kunskaper bedömda och validerade för att kunna ta nästa steg, för andra krävs en långsiktig handledning, anpassade arbetsmiljöer och arbetsträning.

Oavsett grundförutsättningar så borde det vara en mänsklig rättighet att få bidra till samhället utifrån sin förmåga. Det är inte rimligt att betala människor för att gå i oönskad sysslolöshet när det samtidigt finns massor av viktiga uppgifter att utföra. De generella arbetsmarknadsåtgärder som erbjuds löser inte kön till arbetsmarknaden, de som står längst ifrån behöver ofta unika och individuellt anpassade lösningar för att få arbete.

3.3.1 Anpassade jobb för en vackrare stad och mer tillgängliga naturmiljöer

Under många år har vi arbetat för att göra Örebros naturmiljöer vackrare och mer tillgängliga. Vi har flera exempel på områden som blivit örebroarnas finrum, till exempel Rynningeviken och Oset.

Vi vill se en fortsatt satsning på gröna jobb och samtidigt kombinera insatserna till de kvinnor och män som kanske behöver arbetsträning eller extra socialt stöd för att närma sig jobb. När arbetslösheten är hög blir det ännu svårare för dem som behöver socialt stöd för att närma sig arbetslivet. Jobben kan kombineras med investeringarna att göra grönområdena Kilsbergen och Varbergaskogen vackrare och mer lättillgängligt.

3.3.2 Vårdsjobb - Kvalité i vården

Örebro kommun har en kunnig och engagerad personal inom hemtjänsten och särskilda boenden som arbetar med vård och omsorg av gamla och sjuka. En del av personalens tid går åt till att städa och tvätta. Det är uppgifter som måste göras, men inte nödvändigtvis av utbildad vårdpersonal. I andra kommuner har de en tvätterilösning som både avlastar vårdpersonalen arbetet med att tvätta åt brukarna, och samtidigt ger arbetslösa en väg in i arbetslivet.

I tvättcentralen arbetar man med att avlasta vårdpersonalen genom att tvätta åt särskilda boenden och åt hemtjänsten. Ytterligare några arbetar med transporter. Satsningar på tvättcentraler ger mer tid och en bättre kvalité i vården, samtidigt som den öppnar en väg ut ur utanförskapet för ett antal arbetslösa. Ett tvätteri startas upp under 2010 för att senare utvecklas till flera centraler över hela staden som kan göras i kommunal regi, eller i samarbete med den civila sektorn.

3.3.3 Satsa på sociala kooperativ och sociala företag för fler i arbete

Genom att tillvarata kvinnors och mäns egna idéer och resurser växer både människor och samhället. Sociala kooperativ och sociala företag är ett sätt för flera att gå ihop och stötta varandra och förverkliga möjligheterna.

Vi vill se en större satsning på sociala kooperativ och sociala företag och tillsammans med studieförbunden utveckla fler projekt som handlar om egen väg till arbete samt satsningar på de kreativa näringarna. Vi vill ge stöd så att antalet sociala företag och kooperativ i Örebro ökar.

3.3.4 Kompetensbedömning (Validering)

Många kvinnor och män som saknar formell utbildning och kompetens har redan tillägnat sig stor kunskap och erfarenhet genom år av arbetslivserfarenhet. Men för att stärka sig på arbetsmarknaden och komplettera sin kunskap kan man behöva hjälp att validera sina kunskaper och bygga på sina kunskaper utifrån där man är.

Valideringscentrum i Örebro har byggt upp ett mycket stort förtroende för sitt arbete. Och både människan som får sin kunskap validerad och branschfolk ser fördelarna med validering. Idag klarar Valideringscentrum sitt uppdrag bra utifrån den verksamhet man har men med ökad arbetslöshet och lågkonjunktur förväntar vi oss att efterfrågan på validering ökar. Det är viktigt att Valideringscentrum får de resurser som krävs för att möta upp behovet utan att tumma på sin goda kvalitet.

3.3.5 Förbättrat stöd åt personer med funktionsnedsättning

I jobbkrisen drabbas olika grupper olika hårt. Människor som redan innan arbetslösheten började stiga stod långt från arbetsmarknaden har idag svårare än någonsin att få ett jobb.

Vi vill att Örebro kommun därför ska göra mer för att stödja kvinnor och män med funktionsnedsättning till arbete. Vi vill ge ett tydligt uppdrag åt kommunen att arbeta i den riktningen, bland annat genom stiftelsen Activa och Finsam.

3.4 Investera i Örebro för fler jobb och en bättre miljö

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har i opposition i riksdagen föreslagit åtgärds paket som skulle skapa goda möjligheter för Örebro kommun att möta och lindra jobbkrisen. Men nu har Sverige en moderatledd regering som har fryst statsbidragen till kommuner och landsting och som inte ger några extra stimulansmedel till kommunerna för att satsa på investeringar, ROT-avdrag för kommunala skolor och hyresrätter inte heller för klimatomställning. I Örebro kommun måste vi göra vad vi kan och utgår från de förutsättningar vi faktiskt har.

Vi behöver satsa mer på investeringar och öka takten på de projekt som ändå behöver göras inom de kommande fem åren. Genom att bygga och rusta när efterfrågan är lägre kan vi minska kostnaderna med uppemot 15 % och få bättre skolor, upprustade bostäder,

och säkrare vägar. Dessa investeringar ger jobb i bygg- och anläggningssektorn och samtidigt som byggarbetare får jobb så får företag sälja bland annat material och transporter. Samtidigt som det byggs skapas det också arbetstillfällen i andra sektorer.

3.4.1 Bättre skollokaler

Under tidigare mandatperiod (då vi utgjorde kommunledning) genomfördes stora investeringar för att rusta upp och bygga nya skolor. Detta har nu upphört. Vi anser att upprustningen av skolor ska fortsätta. Under den förra mandatperioden beslutades om upprustning av Almbyskolan, Vivallaskolan, Olaus Petri-skolan, Mariebergs skola, Tullängsskolan, Risbergska skolan, Lillån Södra och Glanshammars skola.

Vi har i varje budget i opposition avsatt medel för fortsatta rustningar av skolor. Vi vill omedelbart påbörja upprustningen för Vintrosa skola och Lillåns skola i första hand, då båda dessa skolor är oacceptabelt slitna. Vi vill också att kommunen inventerar och tar fram plan för när kommunens lokaler bör rustas upp.

3.4.2 Förbättra och rusta förskolornas lekgårdar

Ofta vill personal och föräldrar utveckla förskolornas lekgårdar. Det kan handla om att plantera några träd som ger skugga under heta sommandagar eller fräscha upp lekstugan som finns på gården. Vi vill avsätta pengar som personal, föräldrar och barn tillsammans kan söka för att utveckla sin förskola.

3.4.3 Spännande och roliga lekplatser

Barns lek och rörelse är stimulerande och bra för barnens utveckling och hälsa. Många lekplatser håller inte den standard som krävs och under senare år har upprustningstakten varit i stort sett obefintlig. Vi vill att fler lekplatser byggs om så att de blir spännande men ändå säkra utemiljöer för lek och rörelse.

3.4.4 Rusta Örebros stora stadsdelar

Örebrostäder står inför stora kostnader för att rusta områden som byggdes under miljonprogramsåren under 60-70 talen. Det finns flera områden som inom kort behöver stora satsningar på underhåll, exempelvis stambyten och badrumsrenoveringar.

Vi föreslår att vi ger ÖBO i uppdrag att tidigarelägga upprustningen på så sätt att det som planerats att genomföras under de närmaste tre åren istället genomförs under två år.

3.4.5 Kommunen kan ta ett större ansvar för bostadsbyggandet

Samtidigt som det är svårt att få avsättning för nya bostadsrätter ser vi hur Örebros befolkning fortsätter att öka och att efterfrågan på hyresrätter är hög. Det skapar stora problem när bostadsbyggandet tvärstannar, både för kommunens utveckling och för skatteintäkterna. Regeringens avskaffande av investeringsstöd till hyresrätter gör det svårt

att klara kalkylen men vi vill trots det ge ÖBO i uppdrag att tidigarelägga nyproduktion så att den kan sätta igång redan 2010.

3.4.6 Investera i ett vackrare Örebro

Tidigare har det investerats i att utveckla vackra grönområden i Örebro. Exempel på detta är omvandlingen av Oset och Rynningeviken. Vi vill fortsätta arbetet med att utveckla ett vackert Örebro genom att kombinera investeringar för en mer vacker och tillgänglig miljö i Kilsbergen och Varbergaskogen med arbetsträning i gröna komma-ut jobb.

3.4.7 En mer tillgänglig stad

Sverige ska nå full tillgänglighet 2010. Vi har varje år i opposition avsatt väsentliga medel för att möjliggöra ökad tillgänglighet av allmänna platser och offentliga lokaler i Örebro kommun. Trots upprepad kritik har den borgerliga kommunledningen inte avsatt resurser för att klara målet. Men kravet och behovet kvarstår och en konkret handlingsplan för tillgänglighet måste omedelbart sjösättas och börja genomföras.

3.4.8 Förstärk kommunens fastighetsunderhåll

Sammanlagt finns det över 100 miljoner kronor i eftersatt fastighetsunderhåll i kommunens lokaler. Det betyder att våra verksamheter inte har den standard på lokaler som är rimlig och att vi inte klarar att upprätthålla standarden på lokalerna. Nu är en lämplig tid att börja åtgärda det. Vi vill använda en mindre del av kommunens eventuella överskott för att underhålla kommunens fastigheter.

3.4.9 Moderna larm kan förebygga skadegörelse

Alldeles för många skattekronor slösas idag bort på att reparera skadegörelse på skolor och andra byggnader. Örebro kommun arbetar aktivt för att förebygga förstörelse, bland annat tillsammans med polis och fastighetsägare i Örebro. Men mer behöver göras. Larm och andra tekniska lösningar kan aldrig ersätta annat förebyggande arbete. Men vi vill komplettera andra insatser med att utrusta fler fastigheter med moderna larm som visar vad som händer runt till exempel en skola och gör det möjligt för vaktbolag eller polis att ingripa innan något inträffat.

Vi vill att Örebro kommun investerar i värmedetektorer, så kallade ”larmkameror”, på skolor och andra byggnader där risken för förstörelse är stor. Denna typ av värmedetektorer identifierar inte någon person utan syftar till att göra det möjligt att ingripa innan något händer. I ett första steg vill vi pröva systemet på ett antal skolor men på längre sikt tror vi att denna typ av moderna larm kan vara en naturlig del i fastigheternas larmskydd.

4 Barns och ungdomars kunskap och utveckling

Sveriges och Örebros framtida tillväxt, välfärd och demokratiska utveckling grundar sig till stor del på att alla barn och ungdomar, flickor och pojkar, får möjlighet att utveckla hela sin potential och stimuleras till att spränga hindrande gränser. Barn och unga ska få med sig kunskaper att möta, förstå och agera i ett föränderligt samhälle.

Alla barn är inte lika och alla förskolor och skolor har inte samma villkor men för oss är det självklart att alla barn har rätt till bra omsorg och bra skolor. Kunskapssamhället ska vara för alla, inte bara för några. Alla barn behöver olika mycket stöd och de med störst behov måste prioriteras.

4.1 Omsorg på barns villkor

4.1.1 Utveckla förskolan

Alla barn ska få tillgång till en trygg och utvecklande förskola och som ger goda möjligheter för föräldrar att kombinera familjelivet med ett aktivt arbetsliv. Örebro kommun ska fortsätta att utveckla förskolan.

Det behövs fler förskoleavdelningar, och det behövs mer personal och ökad kompetens. Genom målmedvetet arbete minskade barngruppernas storlek successivt under flera år, nu med en borgerlig kommunledning har trenden vänt och fler barn pressas in i varje barngrupp. Vi vill fortsätta arbetet med att minska barngruppernas storlek. Resurser avsätts för ett utvecklat jämställdhetsarbete i förskolan

4.1.2 Barnomsorg på obekvämt arbetstid

Många barn har föräldrar som regelbundet arbetar på kvällar och helger och som ibland eller ofta behöver omsorg på kvällar och helger. Örebro kommun måste anpassa förskolan för att på ett bra sätt möta upp behovet från föräldrar som arbetar på kvällar och helger och samtidigt som vi ser att behoven av barnomsorg på oregelbundna tider ökar så skulle det öka tillgängligheten att kunna nå nattomsorg på fler håll i staden.

4.1.3 Satsa på familjecentralerna

Stödet till familjer behöver utvecklas och förbättras. Under vår tid som kommunledning satsade vi därför ordentligt för att skapa familjecentraler. Genom att samla mycket av det stöttande arbetet till familjecentraler får barn och föräldrar en trygg plats där bland annat familjegrupper, babycafé, öppen förskola, gymnastik för föräldrar, barnvårdscentral och mödravårdscentral finns samlad. Vi vill stärka arbetet på familjecentralerna och vill att en utredning görs var behovet av ytterligare familjecentraler är som störst.

4.2 Kunskapsutveckling i skolan

4.2.1 Språkets betydelse för barns kunskap - förskolan

Språket har stor betydelse för barns lärande. Aktuell forskning visar att det finns ett starkt samband mellan barns tidiga språkutveckling och den senare läsförmågan. Förskolan är viktig för att uppmärksamma flickor och pojkar som riskerar att få läs- och skrivsvårigheter. För att i ett tidigt skede kunna sätta in rätt stöd är det viktigt att personalen i förskolan och de lägre skolåren har kompetensen att stötta dessa barn.

För att förstärka personalens kompetens inom detta område bör Örebro kommunen pröva ett så kallat mentorsprogram för att arbeta med kunskapsöverföring från erfarna till mindre erfarna lärare och mellan olika personalgrupper.

4.2.2 Erbjud organiserad läxhjälp

Enligt flera undersökningar är föräldrars utbildningsnivå den enskilt viktigaste frågan för hur väl barn lyckas i skolan. Den hjälp och det stöd barn och ungdomar kan få hemma är väldigt olika och en viktig rättvisefråga är att ge fler barn bättre möjligheter. Om fler kan få stöd med den del av skolarbetet som ska göras hemma, så får fler bättre förutsättningar att klara skolan. Därför vill vi att alla grundskolor i kommunen ska erbjuda organiserad läxhjälp efter behov.

4.2.3 Skolor ska samverka – inte konkurrera med varandra

Skolan är viktig i arbetet mot segregation. Det behövs fler initiativ för mötet mellan människor av olika bakgrund och erfarenheter och skolan är ett viktigt redskap. Vi vill stimulera samarbete mellan olika skolor för att skapa möten mellan elever och personal. Vi tror att det både finns pedagogiska fördelar och förutsättningar för ökad interaktion genom att samverka runt delar av verksamheten.

4.2.4 Fler språk ger mer möjligheter

För barn och ungdomar med annat modersmål än svenska behöver såväl barnets modersmål som svenskan som andraspråk utvecklas. Även här finns aktuell forskning som visar på nödvändigheten av att utveckla modersmålet samtidigt som barnen lär sig svenska. Ett starkt modersmål hjälper barn att lära sig svenska, och utvecklandet av flerspråkighet sker bäst i det dagliga arbetet i barnets vardagsmiljö.

För att flickor och pojkar med svenska som nytt språk inte ska tappa kunskaper i alla ämnen ska arbetet med studiehundledning på barns modersmål förstärkas i skolorna. I minst tio av Örebros grundskolor ska studiehundledning på modersmål erbjudas i undervisning svenska, engelska och matte. Därför är det också viktigt att flerspråkig personal på skolorna får förutsättningar att använda och utveckla sin kompetens.

4.2.5 Kompetensutveckla personalen i förskola och skola

Personalen är förskolans och skolans viktigaste resurs. Med bra personal stimuleras flickornas och pojkarnas upptäckarglädje och lust att lära. En kontinuerlig fortbildning av personalen är viktiga redskap i arbetet för att alla flickor och pojkar ska nå kunskapsmålen.

Vilken typ av kompetensutveckling som behövs varierar från skola till skola och måste avgöras lokalt, men genomgående finns stora behov av genuskompetens, kunskap om mångkultur och specialpedagogik. All personal ska få del av kompetensutveckling; både barnskötare, förskolelärare och lärare.

4.2.6 Utveckla arbetet med de individuella utvecklingsplanerna

Alla barn är inte lika och alla skolor har inte samma villkor men för oss är det självklart att alla barn har rätt att gå i en bra skola. Vi får aldrig acceptera att någon elev går igenom skolan utan att ha fått möjlighet att tillgodogöra sig tillräckliga kunskaper.

Kunskapsamballet ska vara för alla, inte bara för några. Vi tror på en sammanhållen skola där alla tjejer och killar får samma chanser att utvecklas.

Det är viktigare med individuella utvecklingsplaner och goda utvecklingssamtal än fler prov och betyg. Vi tror att individuella utvecklingsplaner fyller rätt funktion i lägre åldrar. Elev, lärare och föräldrar ska via utvecklingssamtal tillsammans sätta upp vad som krävs för att den enskilda eleven ska nå kurs- och läroplanen. Därför vill vi förstärka och utveckla arbetet med de individuella utvecklingsplanerna.

4.2.7 Förbered elever för en internationell arbetsmarknad

Örebro kommuns skolor ska arbeta med att skapa goda förutsättningar för vidare studier eller arbete i en globaliserad värld. Örebro kommun är begåvat med elever som representerar en språklig mångfald som borde innebära ett gott utgångsläge för en global arbetsmarknad och i nya tillväxtområden.

Örebro kommuns skolor ska arbeta strategiskt med internationaliseringen av arbetsmarknaden och nya tillväxtområden och stimulera elever oavsett ekonomiska möjligheter att ta del av de möjligheter som världen erbjuder.

4.3 Anpassade och trygga miljöer

4.3.1 Mobbing och kränkning

Barn och unga, flickor och pojkar måste få vara trygga och fria från kränkande behandling. Därför måste alla skolor ha fungerande rutiner för att uppmärksamma och hantera kränkande behandling bland elever och vuxna. All personal som finns på en skola är viktiga för ett framgångsrikt arbete. Om det uppstår situationer med kränkande behandling ska hemmen kontaktas samma dag.

4.3.2 Kompetenshöjning kring Internetanvändning hos barn

Det finns idag ofta en ”digital klyfta” mellan dagens uppkopplade barn och unga och de vuxna som finns i närheten som föräldrar, lärare och skolpersonal. Många vuxna känner att de saknar kunskap när det gäller Internet och barnens liv på nätet. Även om barnen behärskar teknologin så har de ännu inte utvecklat ett kritiskt förhållningssätt och behöver vuxnas hjälp att fatta förståndiga beslut. Idag förekommer mobbning och kränkande behandling över nätet eller via sms.

Kunskap om källkritik, liksom etik och moral, finns i läroplanen och bör finnas i den ordinarie undervisningen. Likväl känner många vuxna att de behöver ökad kunskap när det gäller Internet. För att vuxna i skolan ska kunna stötta barn och unga och känna igen faror behöver de utbildning i barns Internetanvändning.

4.3.3 Livskunskap för självständighet och folkhälsa

Det är viktigt att unga tjejer och killar får hjälp med att sätta ord på känslor och att tillsammans med vuxna formulera och spegla sina tankar om viktiga livsfrågor. Livskunskap fungerar som ett samlat sätt att behandla olika aspekter av hälsofrågor, mänskliga behov och beteenden samt existentiella frågor.

Ämnet ”livskunskap” används på många skolor för att i skolans undervisning utgå från elevernas egna behov och frågor för att förbättra deras psykiska hälsa och deras förmåga att samarbeta och samspela med andra. Men det handlar också om att främja självkänsla och förmåga att fatta egna beslut så att de exempelvis lättare kan stå emot såväl ätstörningar, missbruk, rökning och annat riskfyllt beteende.

4.3.4 Bredare sex- och samlevnadsundervisning

En av samhällets viktigaste uppgifter är att ge kommande generationer goda förutsättningar i livet. I takt med att samhället förändras måste även vårt arbete med ungdomar och deras sexuella hälsa hållas uppdaterat. För att kunna ge de ungdomar som idag växer upp i ett allt mer sexualiserat samhälle jämställda värderingar, en stark självkänsla och trygghet måste vi följa med i det informationsflöde som ungdomar i synnerhet utsätts för.

Vuxna som arbetar med ungdomar måste vara medvetna om hur det samhälle unga växer upp i ser ut, hur sexualiseringen av samhället påverkar ungdomar och deras liv. Särskilt tonåringar har mycket funderingar och frågor kring sexualitet som ibland inte blir besvarade i skolans sex- och samlevnadsundervisning.

Därför bör sex- och samlevnadsundervisningen utvecklas och till exempel i högre grad ha ett genusperspektiv (synen på manligt och kvinnligt) och stärka ungdomar i sin syn på relationer och sexuell identitet. Det behöver inte nödvändigtvis vara biologiläraren som ansvarar för sex- och samlevnadsundervisningen. Undervisningen bör även handla om relationer, respekt för andra människor och självkänsla.

4.4 Aktiv fritid

4.4.1 Helgöppna fritidsgårdar

Fritidsgårdarna uppskattas av både föräldrar och unga. Ofta riktas kritik mot att fritidsgårdarna har stängt på helgerna. I ett första steg vill vi att sex av kommunens fritidsgårdar hålls öppna på helgerna. I flera stadsdelar i Örebro finns många unga tjejer och killar som inte är aktiva i föreningsliv eller har andra fritidssysselsättningar. Många av dessa ungdomar hittar istället till fritidsgården i sitt område.

Fritidsgårdar har stor betydelse, och ger en möjlighet att utveckla kontakter med andra ungdomar och med andra vuxna. Fritidsgårdarna behöver också utveckla sin verksamhet för att skapa mötesplatser där tjejer kan samlas och utvecklas på sina villkor och även bryta fördomsfulla könsmonster.

4.4.2 Fritidsgård för ungdomar i gymnasieålder

Att människor möts gör att man kan utvecklas som medborgare och bra mötesplatser stärker individen för nuet och framtiden. Ungdomar som är yngre än 18 år har färre ställen att mötas på än de som är över 18 år. Det finns ett särskilt behov av alkoholfria mötesplatser. Därför bör Örebro kommun sträva efter att bidra till att sådana platser skapas för unga tjejer och killar på flera håll i Örebro kommun.

I Vivalla bor idag mer än 2000 personer under 20 år. Fritidsgården i området vänder sig till de ungdomar som går i högstadiet, de som är 13-15 år. Vi tycker att det är en bra princip eftersom det är viktigt att de som befinner sig i den åldern har en egen mötesplats. Men för dem som är äldre innebär det att man är hänvisad till att "hänga" i centrum om man inte är aktiv i någon förening. Det finns många bra ungdomsföreningar i området som tillsammans med Örebro kommun skulle kunna skapa en fritidsgård i Vivalla för dem som går på gymnasiet, som är 16-19 år

4.4.3 Ett program för en mer ungdomsvänlig kommun

Örebro behöver många arenor för ungdomars inflytande, kulturutövande och fritidsverksamhet. Ungdomar måste i större utsträckning vara med och bestämma. Därför vill vi att Örebro kommun tar fram ett program för att bli en mer ungdomsvänlig kommun. Det arbetet ska drivas av ungdomarna själva med hjälp av Örebro kommun.

5 Trygghet i vardagen

I högerens Sverige ökar klyftorna. Ökade klyftor minskar inte bara friheten för de utsatta. Ökade klyftor minskar allas frihet. För första gången på länge ökar kostnaderna för försörjningsstödet i Örebro, och det ökar dramatiskt. Den borgerliga regeringens orättvisa politik får stort genomslag i Örebro när människor utan jobb tvingas leva på socialbidrag. Människor vill känna trygghet i vardagen. Örebro ska bli en tryggare och säkrare stad. Genom trygghetsvandringar i hela Örebro kommun hittar man sådant som boende i Örebro upplever som otryggt.

Alla människor ska kunna åldras i trygghet och med värdighet i hela Örebro. Bra bostäder och en bra vård och omsorg ska finnas när det behövs. Vi vet att många örebroare oroar sig för att inte få tillräcklig vård och omsorg när de blir äldre. Vi vill satsa mer på förebyggande verksamhet för att förbättra hälsan och så att äldre är friska längre. Ojämligheter i levnadsvillkor för kvinnor och män slår igenom tydligt på äldre dagar. Vi vill därför att all omsorg om de äldre i Örebro ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv.

Genom att förbättra för de äldre skapas en trygghet både för dem och för deras anhöriga. Vi vill förbättra stödet till kvinnor och män med funktionsnedsättning, främst med inriktning på att skapa möjlighet till eget boende samt till arbete. En otillgänglig miljö är både otryggt och diskriminerande. Människor med funktionsnedsättning lever i en dubbel otrygghet.

Senast 2010 ska samhället vara fullt tillgängligt för alla människor, oavsett funktionsnedsättning. Vi ser med oro på hur ambitionen i Örebro kommun kraftigt försämrats och att pengarna till ökad tillgänglighet minskat sedan högerkoalitionen tillträdde. Vi vill öka resurserna för en ökad tillgänglighet i vår stad.

5.1 Ett tryggt liv på äldre dar

5.1.1 Utveckla anhörigstödet och erbjud mer öppen dagvårdsverksamhet

Många anhöriga i Örebro, främst kvinnor, gör stora insatser för vården av till exempel äldre. Även om de insatserna kan kännas självklara för den som vårdar får kommunen aldrig ta det arbetet självklart. De anhörigas behov och deras betydelse ska tas på allvar av kommunen och anhöriga ska därför få stöd och hjälp. Stödet ska utformas i samverkan med anhöriga och de äldre.

Genom Anhörigcentrum har Örebro kommun ett anhörigstöd som får studiebesök från andra kommuner. Kommunens dagvård bedrivs i en vardagsnära miljö som erbjuder aktivitet, stimulans, gemenskap och avkoppling. Vi vill att Örebro kommun ska erbjuda en mer öppen dagvårdsverksamhet anpassad för människors behov. Arbetet med att utveckla anhörigvården för anhöriga till människor med funktionsnedsättningar eller inom socialtjänsten är viktigt.

5.1.2 Trygghetsjour – ökad trygghet för äldre och deras barn

Det räcker inte med fler vårdplatser. Stödet till närstående (oavsett ålder, även barnen till de äldre drabbas av otryggheten) måste förbättras och kommunen bör satsa mer på både förebyggande insatser och på främjande av hälsa.

Vi avsätter resurser för att skapa en trygghetsjour som både äldre och deras närstående ska kunna nå via telefon dygnet runt. Ett telefonnummer ska vara en enkel väg till information, rådgivning och möjligheter till stöd. På så sätt ska de själva slippa hålla reda på när de ska vända sig till kommun, landsting eller någon annan instans. Arbetet ska göras i samverkan med landstinget.

5.1.3 Alla äldre ska kunna välja ett tryggt boende som passar dem

Äldre kvinnor och män vill vara trygga i att det finns en plats i en boendeform som passar just deras behov och önskemål. Långa kötider är inte acceptabla. Därför behövs det fler boenden, men också fler boendeformer.

Vi vill skapa en ny form av trygghetsboenden i Örebro, Tryggbo. Där ska det vara enklare att få plats än i dagens vårdboende. Utan stora investeringar skulle det gå att skapa 110 nya sådana platser. Redan idag behövs fler platser i äldreboenden.

I väntan på att ett nytt modernt vårdboende står klart på Ladugårdsängen 2011 behövs insatser för att öka antalet platser för äldre. Vi vill skapa förutsättningar för en utvecklad korttidsvård som i högre grad arbetar rehabiliterande så att exempelvis äldre som lämnar USÖ kan få vård och omsorg under en kortare tid för att sedan klara sig i hemmet.

På längre sikt behövs ytterligare vårdboendeplatser. Därför vill vi under 2010 projektera för ett nytt vårdboende på väster.

5.1.4 Måltiden måste vara en upplevelse för alla!

Maten är viktig för alla människor, för många äldre är den helt avgörande. Det gäller både dem som får hjälp av kommunen och dem som klarar sig på egen hand. De som bor på kommunens vårdboenden är oftast mycket sjuka och då blir maten extra viktig: därför bör det skapas en verklig upplevelse runt måltiden. Vi tror att det med små insatser går att åstadkomma detta genom vackrare serviser, blommor på bordet, inköp av finare dukar, färgglada servetter och liknande.

För att uppmuntra nytänkande när det gäller maten på exempelvis vårdboenden vill vi skapa ett särskilt projektbidrag för dem som vill utveckla måltiden genom antingen förbättringar i måltidsmiljön eller genom att testa annan mat och utveckla andra recept, göra delar av måltiden på plats eller att hitta sätt som gör att de äldre kan få hjälp till med några förberedelser inför måltiden.

Att alla inte ska ha samma meny är självklart och att alla individer ska kunna påverka vilken mat just de får borde vara självklart.

5.1.5 Minnesmottagning

Det finns stora behov i vården till örebroare med demenssjukdomar. En idé som förts fram av Alzheimerföreningen i Örebro län är att skapa en minnesmottagning. Där ska den som behöver lätt få kontakt med exempelvis anhörigverksamheten, demenssjuksköterskor, läkare och andra delar av landstingets primärvård. En sådan minnesmottagning finns i flera andra städer och har visat sig vara framgångsrik i att ge råd, stöd och hjälp på ett tidigt stadium.

Målgruppen ska vara kvinnor och män som har någon form av demenssjukdom men även dem som inte fått någon sjukdomsdiagnos men känner att de börjat få problem med sitt minne och vill ha råd kring detta. Vi vill att kommunen, tillsammans med landstinget, utreder om det går att skapa en minnesmottagning i Örebro. Ett första steg skulle kunna vara att kommunen och landstinget gemensamt förstärker bemanningen på någon av Örebros vårdcentraler för att lära mer om hur en minnesmottagning skulle kunna fungera.

5.1.6 Forskning och utveckling inom äldrevården

Gruppen ”äldre” kommer att öka drastiskt och behoven av utveckling och ökad kunskap kommer att vara stort inom äldrevården. Ändå är forskningen om området ”äldre” eftersatt. Dessutom behöver Örebro kommun förbättra arbetet med forskning och utveckling, exempelvis behöver kopplingen mellan forskningen och verksamheten förbättras.

5.1.7 Utred stödet till äldres aktiviteter

Många föreningar och andra delar av det civila samhället organiserar aktiviteter som inte bara är bra för deltagarna. Verksamhet som skapar aktivitet innebär också att fler behåller sin hälsa och är friska längre. Dessa aktiviteter bör i högre grad underlättas och stödjas av kommunen.

En utredning kring det offentliga stödet till äldres aktiviteter ska tillsättas med representation från både föreningsliv, politik och från personal inom vård och omsorg. Denna grupp bör få i uppdrag att utreda hur lokala mötesplatser kan skapas och vilket kommunalt stöd som ska gå till lokalbidrag och verksamhetsstöd till seniorboenden, pensionärsföreningar och liknande.

Gruppen bör även delta i utformningen av det nya stadsbibliotek som vi vill undersöka möjligheterna att bygga så att det kan innehålla de lokaler som krävs för att skapa ett en central träffpunkt, ett ”aktivitetshus för äldre”.

5.1.8 Äldrevård på de äldres eget språk

Att möta någon som talar samma språk som en själv skapar trygghet och personal som har kännedom för olika kulturer leder till större acceptans. Många anställda inom vård och omsorg är idag tvåspråkig, men kommunen vet inte tillräckligt om vilken kompetens den enskilde medarbetaren har.

Att vara tvåspråkig i äldreården ska vara en merit. Därför vill vi att kommunen gör en heltäckande kartläggning av vilka språkkunskaper som finns, registrerar detta i personalregistret och matchar de äldres behov med personalens kunskaper. Tvåspråkighet bör också värderas vid exempelvis lönesättning. Kommunen borde också bedriva mer uppsökande verksamhet och informera på olika språk om vad man kan få för hjälp som äldre. Alla äldre kan inte läsa och skriva.

5.2 Att leva med funktionsnedsättning utan hinder

5.2.1 Gör hela Örebro tillgängligt för alla

Under Socialdemokraternas ledning beslutade riksdagen att år 2010 ska Sverige vara fullt tillgängligt. Vid all ny- och ombyggnation ska tillgängligheten för kvinnor och män med alla former av funktionsnedsättningar särskilt beaktas, och i all verksamhet ska enkla hinder identifieras och avhjälpas.

När målet sattes var 2010 flera år bort, men målet var ändå högt och det krävdes krafttag under alla år för att lyckas. Men efter maktskiftet i Örebro har arbetet med att förbättra tillgängligheten gått alldeles för sakta och nu krävs insatser på bred front.

Vi vill intensifiera arbetet med att göra hela Örebro mer tillgängligt genom att satsa på tillgänglighets ökande åtgärder i vårt offentliga rum. Dessa pengar ska hanteras av handikapporganisationernas företrädare i Kommunala handikapprådet. Vi vill också att Örebro kommun ska ta fram en policy att lokaler för möten, konferenser och internat ska vara tillgängliga. För att öka välbefinnandet för kvinnor och män med funktionsnedsättning vill också bygga ett fullt anpassat motionsspår, en "Hälsans stig".

5.2.2 Förbättrat stöd åt personer med funktionsnedsättning

Vi vill satsa på ökad kompetens för att utveckla metoden med arbetsplaner i bostad med särskild service och daglig verksamhet.

Genom ett habiliterande stöd vill vi öka den enskildes möjligheter till ett mer självständigt boende. Vi vill därför utreda om en ökad bemanning i ett antal enheter av bostad med särskild service för vuxna skulle kunna underlätta detta.

5.2.3 Fler boenden för personer med funktionsnedsättning

Alla kvinnor och män med funktionsnedsättning som är i behov av insatser från samhället ska få insatserna så snart som möjligt. Idag finns det en oacceptabel kösituation som drabbar enskilda. Att beslut inte kan verkställas inom rimlig tid kan dessutom leda till att kommunen får betala "böter" (statlig sanktionsavgift). Om vi ska klara kommunens åtaganden behöver det byggas fler boenden.

5.2.4 Ta fram en guide för bättre bemötande av personer med funktionsnedsättning

Att leva med funktionsnedsättning innebär ofta fler svårigheter än det som själva funktionsnedsättningen medför. Andra människors brist på kunskap innebär ofta att bemötandet av människor med funktionsnedsättning blir felaktigt. När detta sker i offentlig verksamhet är det både diskriminerande och kränkande.

För att förbättra bemötandet av människor med funktionsnedsättning vill vi att kommunen tar fram en bemötandeguide. Denna guide ska innehålla kortfattad fakta och information om vanliga funktionsnedsättningar, exempelvis rörelsehinder, synskador och hörselskador men även dolda funktionsnedsättningar som astma och diabetes bör tas upp. Bemötandeguiden bör ta upp hur man kan förbättra tillgängligheten, vilka hjälpmedel som finns och ger råd i mötet med kvinnor och män med dessa funktionsnedsättningar.

5.2.5 Skapa ett Brukarstödscentrum

Många örebroare upplever svårigheter i sina kontakter med myndigheter och samhällsinstitutioner. Särskilt personer med funktionsnedsättning känner sig ofta illa behandlade, kontrollerade eller ifrågasatta.

Vi vill att Örebro kommun tar initiativ för ett Brukarstödscentrum i länet som har till uppdrag att ge råd och stöd till kvinnor och män med funktionsnedsättning och/eller deras anhöriga. På det sättet förbättras möjligheten till delaktighet för alla. Ett Brukarstödscentrum bör självklart ha teckenspråkskompetens.

Det är viktigt att lärdomarna från ett Brukarstödscentrum tas tillvara även i det fortsatta arbetet med att öka den allmänna tillgängligheten och servicen i offentliga verksamheter. Det kan exempelvis handla om att anpassa information på lätt svenska, att använda tekniken bättre eller att förbättra ljus- och ljudmiljö. Vi vill därför att ett Brukarstödscentrum inrättas.

Vi ser gärna att detta sker i tätt samarbete med Örebro rättighetscenter som besitter stor kompetens i diskrimineringsfrågor, och med landstinget.

5.3 En stad för alla

5.3.1 Att röra sig tryggt på kvällar och nätter

De personer som ”nattvandrare” och ser efter främst de unga i Örebro på helgnätterna gör ett viktigt jobb. De personerna förtjänar att stöttas och att Örebro kommun underlättar deras arbete. Det är också något som kan öka tryggheten för alla i Örebro. En metod vi vill att Örebro kommun börjar arbeta med är att nattvandrare får åka gratis på bussarna i stadstrafiken och på bussarna in till Örebro, dels därför att de enkelt kan ta sig till olika delar där behovet av vuxen närvaro just då är stort, men också för att öka tryggheten på bussen.

Vi vill också att Örebro kommun i samarbete med polisen undersöker hur en stödtelefon kan inrättas dit kvinnor och män på fredags- och lördagsnätter som befinner sig utomhus kan ringa för att känna sig trygga till dem har kommit hem eller till en trygg plats.

5.3.2 Renare stad ökar tryggheten

En vacker och välskött stad känns trygg. För många leder klotter och skadegörelse till en ökad otrygghet. Trots att Örebro kommun bedrivit ett framgångsrikt arbete mot klotter räcker inte resurserna till för att upprätthålla ambitionen att klottret ska bort inom 48 timmar i hela Örebro. Att snabbt få bort klottret minskar också klottrandet och spar pengar på sikt.

5.3.3 Trafiksäkerhet

I Örebro kommun sker varje år flera hundra trafikolyckor med oskyddade trafikanter inblandade. Särskilt oroande är de många skadade cyklisterna. Människors beteende i trafiken grundläggs i tidig ålder.

Örebro kommun bör i samarbete med det civila samhället ge alla barn och ungdomar inom förskola, grundskola och gymnasieskola en obligatorisk trafiksäkerhetsutbildning anpassad efter deras ålder och mognad. I många trafikolyckor, även med cykel och moped, är alkohol inblandat.

Det är viktigt att Örebro kommun fortsätter att vara aktiva i arbetet för en drogfri trafik. Även hur fort människor kör påverkar säkerheten. Som ett led i att öka tillgängligheten och säkerheten för cyklister och fotgängare vill vi verka för att 30 kilometer i timmen ska gälla som bashastighet i tätorterna.

Mopeder har återigen blivit populära, särskilt bland ungdomar. Idag är det förbjudet att köra så kallade EU-mopeder på gång- och cykelbanor. Detta förbud gäller inte övriga klass II-mopeder. På många gång- och cykelbanor, särskilt i våra bostadsområden, upplevs mopederna som störande och innebär en olycksrisk. Vi vill att mopedåkning förbjuds på särskilt utsatta sträckor.

5.3.4 Trygghetsvandringar för ett säkrare Örebro

Många människor, främst kvinnor, upplever vissa miljöer i Örebro som mindre trygga. Genom trygghetsvandringar granskas den fysiska miljön, exempelvis gångstråk och parker, gemensamt av boende, representanter från fastighetsägare och kommunen.

Vi vill se fler trygghetsvandringar i Örebro och vi vill också avsätta investeringsmedel för att snabbt åtgärda de brister som framkommer, exempelvis röjning av buskage. Vi avsätter pengar i budgeten för att snabbt kunna åtgärda brister som upptäcks.

5.3.5 Tydlig märkning på restauranger

Du ska utan oro kunna äta på café eller restaurang i Örebro. Under våren 2008 genomförde Miljökontoret i Örebro en undersökning av flera krogar och restauranger. Nio av tio fick underkänt i undersökningen. Den borgerliga regeringen har stoppat en lag som skulle ha tvingat restauranger att tydligt märka vid ingången till restaurangen om man klarat en undersökning eller inte.

Vi vill därför att restaurangers resultat tydliggörs genom att Örebro kommun tar fram en märkning eller använder en märkning liknande den som finns i andra kommuner.

5.3.6 Utveckla stödet till Tjejjouren

Tjejjourer finns i huvudsak till för att stödja och stärka och skapa en fristad för unga tjejer. De allra flesta tjejjourer har en jourtelefon dit alla tjejer är välkomna att ringa för stöd och råd. Dessutom är de ute i skolor och informerar om mäns våld mot kvinnor, sexuella övergrepp och våldtäkt. De arbetar också med tjejgrupper och jourmail.

5.3.7 Örebro kan bli den mest hbt-vänliga kommunen i landet

Alla homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt-personer) ska ha rätt att leva öppet och bli respekterade för den de är. Tyvärr är det inte så idag. Många upplever att bemötandet från kommunens stödjande personal blivit sämre på senare år.

Därför vill vi att Örebro kommun erbjuder utbildning till all stödjande personal (särskilt på det sociala området, exempelvis kuratorer, socialsekreterare med flera) i korrekt bemötande av hbt-personer. Dessutom bör en mer aktiv dialog inledas med exempelvis RFSL och andra organisationer med målet att Örebro kommun ska bli Sveriges mest hbt-vänliga kommun.

Idrotten och föreningslivet påverkar såväl unga som gamla, kvinnor och män och de normer som finns i samhället. Allas möjlighet att delta är ett av föreningslivets mål. Alla föreningar har ett ansvar för sina värderingar och sin kultur. Det innebär att exempelvis idrotten inte enbart handlar om idrott utan också om demokrati, folkbildning och jämställdhet. Att inkludera alla, oavsett sexuell läggning, är en viktig uppgift för föreningslivet. Vi vill därför att kommunen inleder diskussioner med idrottsrörelsen och föreningslivet i Örebro om hur detta arbete kan utvecklas.

5.4 Flera chanser i livet

5.4.1 Se till så att unga brottslingar hamnar rätt

När unga människor begår olika former av brott är det en signal som måste tas på största allvar av samhället. Vi vill att Örebro kommun tar sitt ansvar och snabbare ser till att de örebroare under arton år som begår brott kommer rätt. I ett första steg vill vi att alla personer under 18 år som begår brott och deras familjer får en kontaktperson i Örebro kommun.

5.4.2 Stöd till barn med missbrukande föräldrar

När människor missbrukar alkohol och droger drabbas även andra människor i omgivningen. Särskilt sårbara är barn till missbrukande föräldrar. Bara i Örebro kommun räknar man med att nästan 3 000 barn växer upp i hem där den ena eller båda föräldrarna missbrukar alkohol eller andra droger. Skolan har en nyckelroll för att barn som lever med missbrukande föräldrar ska få hjälp och stöd. Mycket av den kunskapen som finns på olika ställen tas inte till vara på ett tillfredsställande sätt. Därför vill vi att Örebro kommun tar fram handlingsplaner så att alla skolor får hjälp att upptäcka, bemöta eller stödja dessa barn

5.4.3 Bättre samarbete för drogförebyggande arbete

Örebro kommun kan bli bättre i arbetet mot narkotika. Vi vill skapa en resurs-/kunskapsbank för metoder för det förebyggande arbetet. ÖCAD, Örebro centrum för alkohol och drogprevention, ska samla förebyggande resurser under ett tak. På det sättet kan resurser från polis, kommun, landsting, frivilligorganisationer och universitetet samordnas. Centrumet svarar för insamling av fakta och statistik runt den drogpolitiska handlingsplanen.

5.4.4 Satsa på förebyggande insatser och vård på hemmaplan

Flera av de ungdomar som placeras på boenden, med varierande kvalitet och resultat, runt omkring i Sverige skulle må bättre av att vara i Örebro. För flera av ungdomarna vore vård på hemmaplan bättre än vård långt hemifrån. Att även under behandlingen ha närhet till sitt kontaktnät är en framgångsfaktor som ger trygghet och lättare återgång till ett liv efter behandling.

Externa vårdköp svarar för en stor del av socialtjänstens budget. Och vi vill se en huvudinriktning där vi hittar och föreslår dels lösningar som förebygger behandlingsinsatser, dels lösningar som ger ett kvalitativt och kostnadseffektivt bättre behandlingsresultat, gärna i lokal och regional samverkan. Vi ser att Suttarboda är en viktig del i ett sådant arbete.

5.4.5 Stöd till våldsutsatta och missbrukande kvinnor

Våld mot kvinnor är utbrett i vårt samhälle och förekommer i alla samhällsgrupper. Också missbrukande kvinnor finns i alla samhällsgrupper. För att nå missbrukande kvinnor krävs riktade insatser. Kvinnojourerna, som har stor kunskap om våld i nära relationer, tar inte emot kvinnor med missbruksproblem. På härbärgen och boenden för missbrukare samt i behandling behöver kunskapen om sexualiserat våld förbättras. Mäns våld mot kvinnor är ett kvinnofridsbrott och ska inte ses som en del av missbruket. Det är viktigt att kvinnorna får hjälp oavsett sitt missbruk och ges möjlighet till egen bostad.

5.4.6 Utveckling och uppföljning för människor med dubbeldiagnos

Personer som både är missbrukare och har en psykisk diagnos är särskilt utsatta. Kommunens insatser för dem måste utvecklas och följas upp bättre. CM-teamet (CM står

för Case Management) startades för att verka för en sammanhållen behandlingsinsats, där olika aktörer samverkar för bästa möjliga livskvalitet för personer med dubbeldiagnos.

Dessa kvinnor och män har både psykiatriska problem och missbruksproblem, och är en särskilt utsatt grupp. Därför måste arbetet med att utveckla stödformer för dessa ständigt fortsätta inom verksamheten. Vi vill att CM-teamets arbete utvecklas och används som förebild även i andra liknande kommunala verksamheter.

5.4.7 Minska hemlösheten i Örebro

Problemet med hemlöshet är komplext. ”Hemlösa” är inte en enhetlig grupp utan bland dem finns människor i fängelse, inneboende och de som i vardagligt tal kallas ”uteliggare”.

En viktig åtgärd att minska hemlösheten är att ta fram fler bostäder av olika slag i hela kommunen. Men en del hemlösa har även olika former av sociala problem. Kampen mot missbruksproblematiken är därför också en kamp mot hemlöshet.

Inrättandet av halvvägshus är en viktig åtgärd som en första bostad för människor som vistats i fängelse men också där personer med missbruk kan bo och få stöd under en period.

6 Livskvalitet i ett Örebro som växer

Livskvalitet är många olika delar. En bra miljö är avgörande för oss alla och det ska vara lätt att leva miljövänligt i Örebro. Det måste vara lätt att resa med kollektivtrafiken och att dra sitt strå till stacken med sopsortering och energibesparingar.

Livskvalitet är också att kunna utvecklas och njuta av en bra fritid. Idrott och kultur spelar en stor roll för en bättre folkhälsa. Det är viktigt att både nybörjare och erfarna får plats i Örebros kultur- och idrottsliv. Allt fler människor och företag är intresserade av Örebro. Här finns mycket av den kvalitet de söker i livet. Detta leder till både fler jobb och fler spännande möten. Men det ställer också krav på att det finns bra bostäder och en bra infrastruktur, något Örebro har goda förutsättningar för.

6.1 Utveckla våra stadsdelar

6.1.1 Utveckla ett starkt ÖBO

Vare sig du är student, nybliven förälder eller senior behöver du en bra bostad. Ett starkt bostadsföretag ägt av kommunen håller hyrorna på rimliga nivåer. Vi vet att Örebrobostäder (ÖBO) är viktigt för hela Örebro. Därför vill vi utveckla ÖBO för ett bra boende för alla och minska klyftorna genom en aktiv bostadspolitik. Den vinst ÖBO eventuellt gör ska främst gå tillbaka till hyresgästerna genom ökad boendekvalitet.

Den styrande högerkoalitionen i Örebro vill sälja mellan 1000 och 1500 ÖBO-lägenheter. Det är typisk borgerlig politik, som de flesta örebroare säger nej till. Vi vill att ÖBO skapar nya hyresrätter där villor och bostadsrätter idag dominerar. Vi vill ha ett blandat boende i hela Örebro.

6.1.2 Utveckla Väster

De västra stadsdelarna har stora möjligheter och stora utmaningar. Det finns stora klyftor i Örebro. Vi måste ta dessa på allvar och aktivt motverka dem. Särskilt viktigt är det på Väster. Vi vill bryta boendesegregationen genom att öppna bostadsområden för olika typer av bostäder och vi vill binda samman olika stadsdelar och grönområden och skapa nya förutsättningar för arbeten genom nya företagsetableringar mellan Oxhagen och motorvägen. Vi vill öka attraktiviteten på Väster genom en ny stadsdelspark mellan Oxhagen och Varberga. Samtliga förslag som vi presenterar är i linje med de förslag som diskuterats av och med de boende i de stora stadsdelarna på Väster, här skulle utvecklandet av en ny fotbollsplan kunna ingå.

6.2 Kultur och fritid

6.2.1 Nytt stadsbibliotek och kulturcenter i centrala Örebro

Örebro stadskärna är vacker men kan fyllas med ännu mer liv och engagemang. Därför vill vi utreda förutsättningarna för att bygga ett helt nytt stadsbibliotek längs ån nedanför gamla Riksbankshuset och på så vis utveckla och binda ihop ett helt kulturstråk utmed Svartån.

Ett nytt stadsbibliotek skulle inte bara vara ett lyft för biblioteksverksamheten, det kan även skapa helt nya förutsättningar för konserter, utställningar och annan kultur. Ett modernt bibliotek kan fungera som den mest demokratiska institutionen i vårt samhälle. Och det skulle kunna skapa mer aktivitet i stadskärnan genom att utgöra en träffpunkt för såväl unga som gamla, för föreningar såväl som studerande, för såväl möten som enskilt tänkande.

6.2.2 Konst och kultur skapar livskvalitet – 1 procent till konst

Konst och kultur möter ett behov av spänning och attraktivitet hos människor i Örebro. De senaste åren har vi verkat för fler offentliga konstverk. Både i centrum och utanför centrum. Konstverk som vi har åsikter om och som påverkar oss.

När nya områden exploateras är det självklart att markförsäljningen ska finansiera infrastruktur i form av ledningar, gator, planteringar och gång- och cykelvägar. Offentlig konst borde vara en lika naturlig infrastruktur som all hård infrastruktur. Genom att utöka enprocentregeln till att även gälla kommunala markförsäljningar skulle vi kunna finansiera mer offentlig konst i Örebro.

6.2.3 Fler bänkar att sitta på – och att titta på

Örebro city är en mötesplats för att umgås. Men det behövs fler inbjudande platser att sitta på – även utanför restaurangmiljön. Det behövs helt enkelt fler bänkar och platser för vila, speciellt kring Slottet och Svartån där många människor rör sig på sommaren. Om bänkarna dessutom görs till konstnärlig utsmyckning bidrar de även till att försköna stadsmiljön!

Vi vill att kommunen undersöker om det finns lokala konstnärer som är intresserade av att designa sittgrupper eller parkbänkar för trottoarerna i city. Det kan bidra till att sätta Örebro på kartan och skapar en konstpromenad bestående av praktiska och inbjudande sittmöjligheter.

6.2.4 Aktiv fritid och människors engagemang

Unga och gamla, kvinnor och män – det är många som engagerar sig för att öka livskvalitet för sig själva och medborgarna i Örebro kommun. Ett omfattande engagemang sker inom det organiserade föreningslivet, men även på andra sätt. Människors drivkrafter och vilja att bidra till samhällets utveckling är en ovärderlig resurs som kommunen på olika sätt kan stödja och ta tillvara. Kultur- och föreningslivet i Örebro kommun har stor betydelse för att stimulera människors kreativitet, demokrati och delaktighet.

Örebro kommun ska tända eldsjälur, inte få dem att slockna i byråkrati. Vi vill fortsätta att förenkla stödet till föreningar, exempelvis genom modellen "ung peng" där besked om små bidrag hanteras snabbt.

6.2.5 Sätt tak och väggar över isbanan i Vivalla

Behovet av fler ishallar är stort. Fler barn och ungdomar vill spela hockey – både tjejer och killar. Detsamma gäller konståkning och andra isporter. Att sätta tak över isbanan i Vivalla ökar möjligheten att använda isbanan och minskar energiförbrukningen. En ishall i Vivalla skulle också kunna vara till stor glädje för alla boende i närområdet för rekreation och motion.

6.2.6 Fräschare omklädningsrum

Omklädningsrummen på Trängen är fortfarande undermåliga. De behöver rustas upp och kanske byggas om. Den nedprioritering som kommunledningen gjort drabbar stora barn- och ungdomsverksamheter på Trängens IP och hela Väster. Därför bör omklädningsrummen snarast rustas och en långsiktig plan för Trängens IP utarbetas. Vi vill även rusta omklädningsrummen på Grenadjärvallen.

6.2.7 Utveckla Kilsbergen

Vi vill utveckla Kilsbergen som rekreationsområde, som besöksmål och som upptäcktsplats för många. Vi vill ta tillvara den utvecklingspotential som finns i Kilsbergen och göra det till ett åretruntcentrum för friluftsliv och rekreation. Det vill vi göra tillsammans med örebroarna, föreningsliv, företag och skolor i ett öppet och framtidsinriktat strategiarbete. Vi kan lyfta Kilsbergen som rekreations och turistmål på samma sätt som vi gjort med Å-staden. Idag pågår också en samling runt ”Destination Kilsbergen” med Sveaskog, Regionförbundet och andra kommuner och företag där Örebro kommuns satsning på utveckling blir en strategiskt central del.

6.2.8 En ny spontanidrottsarena varje år

Vi vet att barn och ungdomar som rör sig mår bättre. Samtidigt ser vi både hur engagemanget i idrottsföreningar är väldigt olika i olika grupper och hur möjligheterna till spontanidrott minskar när allt fler anläggningar bokas upp. Den första spontanidrottsarenan i Vivalla är redan invigd och vi vill bygga en ny spontanidrottsarena om året.

6.2.9 Lyft hela Idrottshuset

I samband med Idrottshusets 60-årsjubileum under den förra mandatperioden tog den dåvarande majoriteten fram idéskisser på en ombyggnad av Idrottshuset. Skisserna som är väl kända visar att det går att modernisera Idrottshuset, öka kapaciteten, förbättra funktionen samtidigt som vi återställer mycket av husets forna prakt. Vi vill redan under 2010 börja en ombyggnad av huset.

6.2.10 Örebro.se som en arena för örebroarnas inflytande

I förnyelsen av demokratin och delaktigheten kommer Internet att spela en central roll. Där finns nya möjligheter till dialog och kommunikation. Vi vill att Örebro kommun vågar

tänka nytt på detta område. Hitintills har arbetet med webblösningar i kommunen mestadels varit inriktat på förvaltning och byråkrati. Vi vill att mer ska handla om medborgarnas delaktighet.

Därför vill vi att Örebro kommun utvecklar webbplatsen så att den ger medborgarna möjlighet att delta i kommunens processer och beslut, exempelvis genom att lyfta fram fler förslag innan beslut har fattats.

6.3 Klimat och miljö

6.3.1 Mobil återvinningscentral

Många örebroare, särskilt de i flerfamiljshus och utan bil, tycker det är svårt och krångligt att lämna grovsopor. Kommunen har tagit bort grovsophämtningen. Örebroarnas vilja att göra insatser för vår miljö och återvinning måste kommunen bejaka. Därför ska det bli lättare att återvinna. Vi vill att Örebro kommun ska erbjuda mobila återvinningscentraler.

6.3.2 Bättre mat – för miljön och hälsan

Måltiden och maten är en viktig del i människors vardag. Hur och vad vi äter påverkar både vår egen hälsa och vår omvärld. För många sjuka äldre är problemet att de inte får i sig tillräckligt med mat och näring, medan stora delar av den kommunala verksamheten har stora problem med överkonsumtion och att mat slängs bort. Vi måste arbeta mot båda dessa problem.

Idag ser vi att hotet mot vårt klimat ökar och att kött – och animalieproduktionen har sin del i det. Vi vet också att många mår bättre av att äta mindre rött kött. Vi vill att Örebro kommun tar initiativ till att öka andelen vegetarisk mat i våra förskolor, skolor och i äldreomsorgen och att andelen lokalt och ekologiskt producerade livsmedel ökar.

Vi måste också ta ett ansvar för att vår konsumtion bidrar till minskade klyftor i världen. Vi vill att Örebro kommun i samverkan med det civila samhället fördjupar arbetet med rättvisemärkta produkter.

Många kvinnor och män vill kunna odla där de bor. Det är positivt. Vi vill att Örebro kommun och ÖBO bidrar till att skapa fler kolonilotter.

6.3.3 Minska elförbrukningen

Örebro kommun ska minska Örebros klimatpåverkan genom att minska energiförbrukningen. Trafiken och fastigheterna står idag för huvuddelen av vår energiförbrukning. Vi vet att det går att spara mycket energi i fastigheter utan att det kostar pengar. Nästa stora utmaning är att minska elanvändningen: Örebro kommun har många lokaler som är uppvärmda med direktverkande el. Genom att konvertera bort el skulle vi kunna minska kommunen koldioxidutsläpp med cirka 2000 ton per år.

6.3.4 Miljösmart belysning

I många kommunala lokaler finns fortfarande många energiineffektiva belysningsarmaturer som dessutom ofta ger dålig belysning. Behovet av ny belysning är stor. Att byta till moderna lågenergiarmaturer är bra för både arbetsmiljön och miljön.

Örebro kommun kan dessutom spara både energi- och underhållskostnader genom att satsa på solen som energikälla för gatubelysningen. Om kommunen också kunde använda dioder (LED-teknik) skulle vi kunna komma ännu längre.

6.3.5 Minska Örebros oljeberoende

Vi har under många år arbetat för att få bort de sista resterna av oljeuppvärmning i kommunala lokaler. Oljepannor har ersatts av pellets pannor eller i vissa fall värmepumpar. Vi är ännu inte klara och vill fortsätta arbetet.

6.3.6 Bättre och mer klimatvänlig värme i kommunens lokaler

Paviljonger och omklädningsrum är bara några exempel på lokaler där det fortfarande finns el-radiatorer eller elpannor. Vi vill göra en insats för att bli av med direkteluppvärmningen. Det kan betyda installation av värmepumpar eller fjärrvärmeanslutningar.

6.3.7 Säkra dricksvattenförsörjningen i Örebro

Det största hotet mot Örebros dricksvatten finns där E18 och E20 genomkorsar vårt vattenskyddsområde. Motorvägarna har idag ett obefintligt skydd, tusentals och åter tusentals tunga lastbilar och personbilar är ett hot mot vårt dricksvatten.

Därför vill vi avsätta pengar för ett utökat skydd kring motorvägarna. Dessutom krävs en långsiktig lösning för Örebros dricksvattenförsörjning. En ledning till Vättern är en sådan långsiktig möjlighet.

6.4 Tillgänglighet

6.4.1 Enklare att ta sig till och från Örebro

Människor måste kunna ta sig fram i hela Örebro. Kollektivtrafiken till orterna runt Örebro och kommunerna runt Örebro kommun måste förbättras. Närtrafikprojektet i Östernärke är klart att sätta igång och vi vill starta motsvarande trafik i Glanshammar och Tysslinge. Utmaningen är att göra det så attraktivt som möjligt att åka kollektivt istället för att åka i egen bil.

6.4.2 Fler parkeringar i city

Vår ambition är att Örebro ska växa och utvecklas. Som en del i det är det naturligt att de sista tomma tomterna i Örebro bebyggs. Centrala tomter i Örebro är och ska vara för värdefulla för att användas till parkeringar. Örebro behöver fler attraktiva och effektiva

butikslokaler i centrum för att inte balansen mellan externhandel och centrumhandeln ska rubbas. Men samtidigt behövs fler parkeringsplatser i city.

Dessutom vill vi att kommunen, tillsammans med ÖBO, frigör fler parkeringsplatser i Södergaraget och i Oscariagaraget och att parkeringsavgifterna förändras (tidsbegränsad parkering bör införas på strategiska platser) och utvecklar planerna på att skapa fler parkeringar vid Södra station.

Vi vill dessutom att kommunen utreder förutsättningarna för ett kommunalt parkeringsbolag som skulle kunna vara en del i arbetet med exempelvis nya parkeringslösningar under mark.

6.4.3 Tryggare och bättre gator

De flesta örebroare har, vare sig man går, cyklar eller åker bil, stött på många gator med hål och sprickor. Om vi menar allvar med att vara en cykelstad och transportstad måste vi göra något åt det eftersatta underhållet. Under år med sämre ekonomi är det vägunderhållet som blir eftersatt men det måste innebära att man under vissa år satsar extra. Vi vill använda en mindre del av kommunens eventuella överskott för att upprätthålla en god och trafiksäker standard på våra gator.

7 Omfördelning för jobb och välfärd

I lågkonjunktur är det viktigt att satsa på rätt saker, saker som bidrar till att minska den ekonomiska krisens påverkan på människors vardag. När folk blir av med jobben och det blir svårare att finna ett nytt arbete måste kommunen finnas där för att skapa förutsättningar för att nya jobb ska bildas. Om fler har arbete så får kommunen mer skatteintäkter som i sin tur kan användas av oss alla gemensamt. För att vi ska kunna satsa på rätt saker krävs att vi håller igen på andra saker.

7.1 Pressa konsultpriserna

Kostnaderna i Örebro kommun för konsulttjänster ökar kraftigt med högerkoalitionen. Det är viktigt att göra omtag för att inte låta kostnaderna rusa iväg. Det är också relevant att pressa priserna i de upphandlingar som görs av kommunen. I dagens ekonomiska läge finns goda möjligheter att sänka kommunens kostnader för konsulttjänster och entreprenörer. Vi vill återgå till 2006 års kostnadsnivå för kommunledningskontorets konsulttjänster (vi omfördelar 5 miljoner).

7.2 Återgång till 2006 års nivå politisk organisation

I samband med majoritetsbytet efter valet 2006 utökades den centrala politiska organisationen kraftigt. Bland annat ökade antalet anställda politiker i Rådhuset. Vi vill föra en diskussion om storleken på den centrala politiska organisationen i rådhuset.

Genom att återgå till det antal politiska sekreterare och kommunalråd som fanns 2006 skulle vi kunna frigöra medel till jobbskapande åtgärder och kompetensutveckling för framtidens arbeten (vi omfördelar 2,8 miljoner).

7.3 Kommunstyrelsens budget för oförutsedda utgifter

I kommunstyrelsens centrala budget för oförutsedda utgifter finns 316 miljoner. Vi tycker inte att det är rimligt att lägga så mycket pengar centralt utan menar att mer av kommunens medel ska fördelas ut till nämnder och verksamheter så att de kan planera och genomföra verksamhet med långsiktiga förutsättningar. (Vi omfördelar 20 miljoner.)

7.4 Avskaffa vårdnadsbidraget

Vi har konsekvent röstat emot vårdnadsbidragets införande. Trots detta har högerkoalitionen infört bidraget. Precis som vi förutspådde så är det mest kvinnor och de som står längst från arbetsmarknaden som vårdnadsbidraget har gått till. Vi vill istället satsa på en väl utbyggd förskola med omsorg på obekväma tider. (Vi omfördelar 10 miljoner.)

8 Investeringsbudget

Vi fullföljer de investeringar som vi prioriterat under hela mandatperioden, investeringar i skolor, västers utveckling, tillgänglighet, breddidrott och jobb. Vi förbehåller oss möjligheten att göra ombudgeteringar under året mot bakgrund av fortfarande inte fått ta del av något underlag där vi får en bedömning av investeringsbehovet från förvaltningarna.

	Från 2009	2010	2011	2012
Fastighetsinvesteringar	36 800	164 300	50 000	50 000
Fastigh.tekn. åtgärder		54 500	40 000	40 000
Lokalanpassningar		10 000	10 000	10 000
Skola/Förskola		35 000		
Lekplatser på förskola	2 300			
Lillåns skola	25 000	25 000		
Vintrosa skola	1 000	15 000		
Social välfärd	10 000			
Samhällsbyggnad	3 200	13 300		
Spontanidrottsplats varje år	1 500	1 500		
Tak över isbanan i Vivalla	4 000			
Trafik och miljöinvesteringar	26 800	96 650	128 000	128 000
Stadens torg ²		21 000	14 000	14 000
Köpmangatan	2 400			
Gustavsviksbron		12 500		
Aspholmen, dubbelbilig rondell		1 500		
Södra vägen samt åtg. till Adolfsbergsv.		12 000		
Utfart till Södra infartsled. vid Radiatorv.	500			
Gång		3 000	4 500	4 000
Cykel		4 500	5 500	5 500
Minskad trafik genom centrum			3 000	
Trafikreglering	2 000	2 300	2 000	
Godstransporter		700	1 000	1 000
Kombiterminal			50 000	50 000
Aktiva naturvårdsinsatser		8 000	10 000	10 000
Centrala friluftsbad		5 000		
Västers utveckling	9 300	5 000		
Kultur i city		1 000		
Tillgänglighetsåtgärder	6 000	5 000		
Trygghetsåtgärder		600		
Medborgarbudget		500		
Tunnel under järnvägen Rudbecksg.			22 000	
Natur/miljö		7 000	8 050	6 050
Park		4 200	5 500	5 500
Övrigt		3 250	2 150	2 150
Utreda förutsättningar nytt bibliotek		1 000		
Vattenskydd, Svartån och E18/E20	4 000			
Långfärdsbussar, Södra station	1 500			

² **Stadens torg:** kommunledningen har aviserat nästan ytterligare 50 miljoner till torgen. Vi har inte sett några klara beslutsförslag eller kostnadsberäkningar och kan inte anta föreslagen budgetering utan detta.

Socialdemokraternas och Vänsterpartiets budget för Örebro kommun 2010

Inventarier		59 000	64 500	64 500
Fordon		21 000	24 000	24 000
Centrala inköp PC		10 000	10 000	10 000
PN Barn och Utbildning		10 000	12 000	12 000
PN Social välfärd		10 000	10 000	10 000
PN Samhällsbyggnad inklusive IT		4 000	5 000	5 000
Friidrottshall		1 500		
Konstnärlig utsmyckning		1 500	1 500	1 500
Kommunstyrelsen		1 000	1 000	1 000
Fastighetsförvärv		15 000	7 000	7 000
Skattefinansierad verksamhet	63 600	334 950	249 500	221 700
EPC-projekt		24 400		
Minskad oljeanv o energiförbr	10 000			
Avgiftsfinansierade		69 500	64 500	
Mobil återvinningscentral	2 000			
Investeringsbudget totalt	75 600	428 850	314 000	221 700